

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

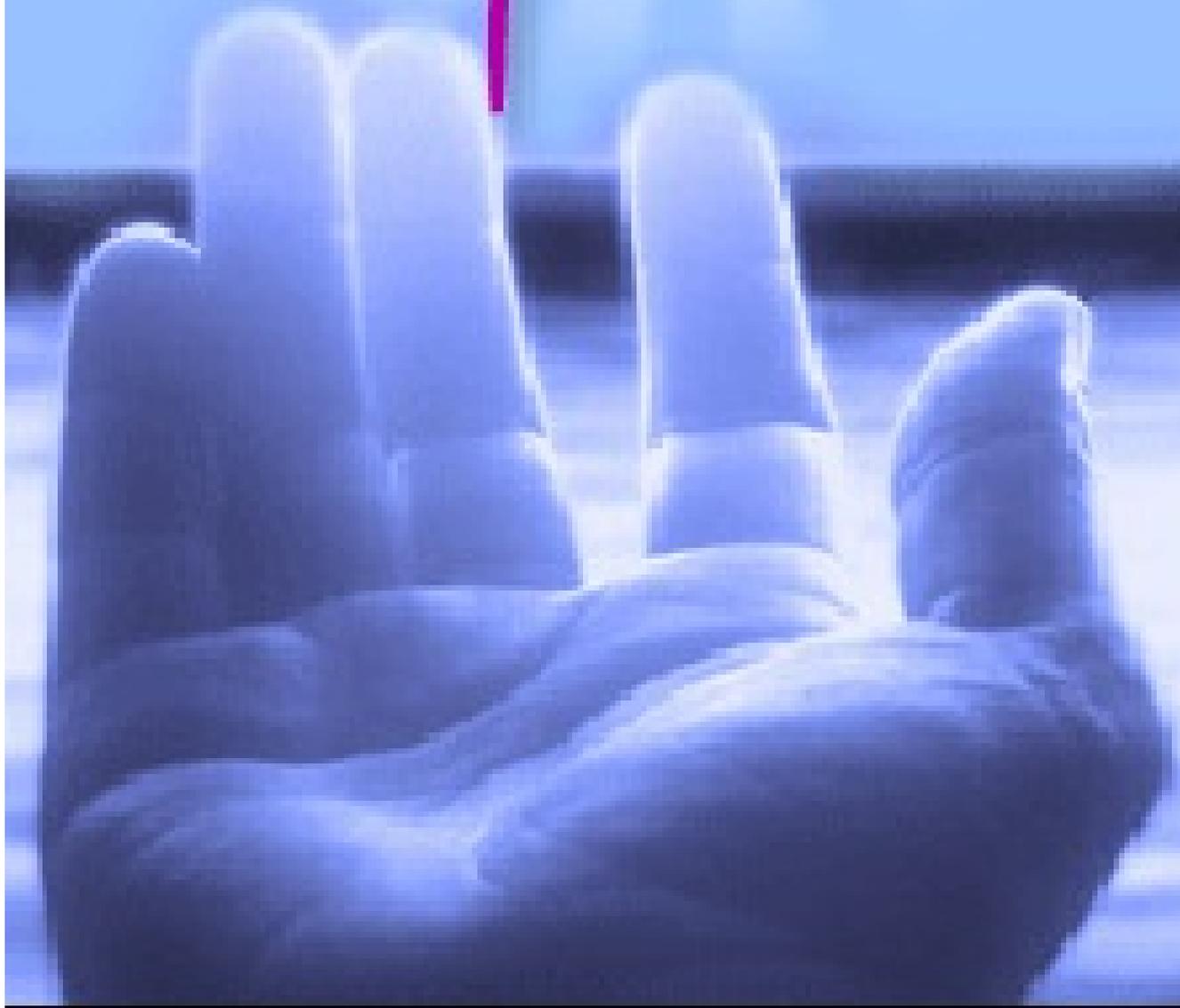
.com

.org

.net

.ir

روزگار عیبش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در حریم عشق

نویسنده:

عبدالله حسینی

ناشر چاپی:

مهدی یار

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۸	در حریم عشق
۸	مشخصات کتاب
۸	درد عشق
۹	مقدمه
۱۳	خدا دوست کسی است که دوستش بدارد
۱۳	رأفت بی پایان خداوند
۱۴	از عشق خدا چندان گریست که نابینا شد
۱۵	مرا دوست بدار و محبوب بندگانم گردان
۱۶	سخن گنجشک ، حضرت سلیمان (ع) را متاءثر نمود
۱۷	مهر حضرت ابراهیم (ع) به خداوند مهربان
۱۷	هارون و کنیز مهربان
۱۸	پرستش عاشقان
۱۹	دریای رحمت خداوند
۲۰	منم بخشنده مهربان
۲۱	قبل از اینکه بخواهید عطا خواهیم کرد
۲۱	بهشت جای یکتا پرستان است
۲۲	صدای تو بر من مخفی نیست
۲۳	به قضای من راضی باشید
۲۳	صلاح بنده ام را بهتر می دانم
۲۳	خوشنودی خداوند
۲۴	نگران احوال دختران خود نباشید
۲۵	روزی تو می رسد
۲۵	درمانده نخواهم شد

- ۲۵ شکایت ترا نزد فرشتگانم نمی کنم
- ۲۶ هرگاه شرمگین گردد من او را بیامرزم
- ۲۷ شرط آموزش
- ۲۷ لغزشهایت را محو می کنم
- ۲۷ سبقت عفو خداوند بر غضب او
- ۲۸ خداوند حق خود را می بخشد
- ۲۸ اگر تسلیم خواسته خدا نشوی به خواسته خودنرسی
- ۲۸ تردید خداوند در مرگ مؤ من
- ۳۰ او را می بخشم زیرا دوستش دارم
- ۳۱ خداوند چه مقدار بنده اش را دوست دارد؟
- ۳۲ نمی خواهم بندگانم را هلاک کنم
- ۳۶ اگر فرعون ، خدا را صدا می زد به فریادش می رسید
- ۳۷ ملاقات دوست
- ۳۷ دوستی و دشمنی برای خدا
- ۳۸ همه چیز او می شوم
- ۳۹ اگر از بنده مؤ منم شرم نمی کردم . . .
- ۴۱ من صلاح بندگانم را بهتر می دانم
- ۴۱ من به آنچه امر دین بندگان مؤ منم را اصلاح کند دانانترم
- ۴۲ بندگانم را می آزمایشم
- ۴۳ اوج مهر خدا به بندگان
- ۴۴ رحمت سرشار خدا
- ۴۵ دوستی خدا و دوستی دنیا با هم جمع نمی شود
- ۴۶ تلاش مورچه برای رسیدن به معشوق
- ۴۷ اگر یک شب به او غذا می دادی چه می شد
- ۴۸ من به بندگانم مهربانتر از مادر هستم
- ۴۹ خدا را باید بیشتر از پدر و مادر خود دوست بداریم

- ۵۱ من محبت خود را پاک از آن تو کردم
- ۵۱ دل خرم خدا است جز او را در آن منشان
- ۵۲ محبت خدا ، برتر از ترس از خدا
- ۵۲ جز به او دل مشغول نکرده اند
- ۵۲ کسانی که خداوند دوستشان دارد
- ۵۷ خدای عزوجل کدام کار را بیشتر دوست دارد؟
- ۵۷ محبوبترین کارها نزد خداوند
- ۵۹ هرگاه خدا بنده ای را دوست بدارد . . .
- ۵۹ نشانه خدادوستی انسان
- ۶۰ هر دلداده ای با دلدار خود خلوت کند
- ۶۰ دلداده خدا مخلصترین بنده خداست
- ۶۰ عشق خدا آتشی است که . . .
- ۶۲ دل خدا دوست
- ۶۲ هدیه ای که خدای عالم به مشتاقان خود می دهد
- ۶۳ مهر همه برای خدا
- ۶۵ تو را به غفلت نگرفتم
- ۶۶ یوسف و محبت
- ۶۶ طعنه شیطان
- ۶۸ پی نوشتها
- ۷۵ درباره مرکز

در حریم عشق

مشخصات کتاب

سرشناسه : حسینی ، عبدالله ، - ۱۳۴۲

عنوان و نام پدیدآور : در حریم عشق / عبدالله حسینی

مشخصات نشر : قم : مهدی یار، ۱۳۸۱.

مشخصات ظاهری : ص ۱۱۲

شابک : ۹۶۴-۷۶۴۳-۳۸-۱ ۴۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فهرست نویسی قبلی

یادداشت : کتابنامه به صورت زیر نویس

موضوع : احادیث شیعه -- قرن ۱۴

موضوع : احادیث قدسی -- قرن ۱۴

رده بندی کنگره : BP۱۳۶/۹ ح/ ۴۵۴۸۴ ۱۳۸۱

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی : م ۸۱-۱۸۳۷۴

درد عشق

درد عشقی کشیده ام که می‌پرس

زهر هجری چشیده ام که می‌پرس

گشته ام در جهان و آخر کار

دلبری برگزیده ام که می‌پرس

آنچنان در هوای خاک رهش

می رود آب دیده ام که می‌پرس

من به گوش خود از دهانش دوش

سخنانی شنیده ام که می‌پرس

سوی من لب چه می‌گری که مگوی

لب لعلی گزیده ام که می‌پرس

بی تو در کلبه ی گدایی خویش

رنجهایی کشیده ام که می‌پرس

همچو حافظ غریب در ره عشق

به مقامی رسیده ام که می‌پرس

مقدمه

الحمد لله الذی تجلی لعباده فشغلهم عن الشهوات و أظهر لهم فیض نوره فهداهم به من الغفلات و لعقهم من شراب حبه فسکروا فی غیه و تاهوا فی الفلوات و وثقوا به فأغناهم و توکلوا علیه فکفاهم و صرف عنهم المحذورات و غسل ظواهرهم من دناسات الدنیا و جلی بواطنهم بأسرار المکاشفات . و الصلاه علی أشرف المخلوقات الجامع لاشتات الکمالات محمد و آله الهداه و عترته السادات .

شکر و حمد آن خدایی را که با تجلی بر بندگانش آنها را از مشغول شدن به شهوات ، بازنگه داشت و با ظهور فیوضات انوار خود ، آنان را هدایت نمود تا غافل نشوند . خداوند به آنان جامی از شراب محبتش نوشاند تا از محبت او ، مست و در وادی عشقش متحیر شوند و با تکیه بر او از غیر او بی نیاز شوند . بر او توکل کنند که آنها را کفایت می‌کند و امور ترسناک را از آنان دور می‌سازد . خداوند ، ظاهر آنان را از پلیدیهای

دنیا پاک کرد، باطنهایشان را با اسرار مکاشفات متجلی ساخت. درود و رحمت بر اشرف مخلوقات عالم، جامع تمام کمالات، محمد صلی الله علیه و آله و خاندان و فرزندان او علیهم السلام که راهبر و رهنما و پیشوای امتند.

خداوندا کیست که مزه دوستی و محبتت را چشیده باشد و از تو به سوی کس دیگری گریزان شود. و کیست که به قرب تو انس گرفته و از درگاه تو برگردد. ما را از کسانی قرار ده که برای قرب و دوستی ات اختیار نمودی و برای مهر و دوستی خود خالص گردانیدی و از کسانی قرار ده که به ملاقات خود تشویقش نمودی و به قضای خود راضیش نمودی و به او نظر کردن به سوی خود را بخشیدی و به رضایت خود مزدگانی اش بخشیدی و از هجرانت پناهنش دادی و... (۱)

خداوندا... تویی که از دل دوستانت اغیار را بیرون کردی تا جز تو را دوست ندارند... آن که تو را گم کرد چه یافت؟ و آن که تو را یافت چه از دست داد؟ آن که دیگری را به جای تو گرفت زیان کرد و باخت. (۲)

برای رسیدن به محبت خداوند، معرفت و شناخت لازم است و این شناخت جز از طریق قلب سلیم ممکن نیست، قلبی که ذره ای محبت دنیا در آن نباشد. امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه کریمه (... الا من أتى الله بقلب سليم) (۳) فرمود:

(هو القلب الذی سلم من حب الدنیا) . (۴)

دلی که مهر دنیا و آنچه متعلق به دنیا است در آن جای گیرد دیگر جایی برای مهر خداوندی باقی نمی ماند پس یکی از مقدمات (بلکه تمام مقدمات) رسیدن به مهر و عشق خدایی بیرون کردن علاقه به اولاد و مال و زرق و برق دنیایی از دل است . چنانچه امیر مؤمنان علی علیه السلام فرموده : کسی که دوستی و محبت دنیا در دلش خانه کرده ، چگونه دوستی خدا را ادعا می کند . و همچنین رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرماید : دوستی دنیا و دوستی خدا هرگز در یک دل جمع نمی گردد .

از همه اینها گذشته برای تحصیل عشق الهی باید از خود او بخواهیم که محبت خود را به ما عنایت فرماید ، و محبت اغیار را از دل ما بیرون کند چرا که تنها مؤثر در عالم وجود اوست (لا مؤثر فی الوجود الا الله) و امر خداوندی چنین است که اگر اراده کند کاری را واقع می شود و بالعکس . پس همه چیز در دست قدرت اوست ، از او بخواهیم که راهی آسان برای رسیدن به محبت به خودش برای ما فراهم آورد چنانچه امام سجاد زین العابدین علیه السلام در مناجات خود با خدای عالم چنین می فرماید :

(وانهج لی الی محبتک سبیلاً سهلاً اکمل لی بها خیر الدنیا والا - خره) . (خداوندا! . . . به سوی محبتت راهی آسان بر من هموار ساز و به وسیله آن خیر دنیا و

آخرت را بر من کامل گردان) .

محبت خدای عالم سرچشمه تمام خوبی هاست ، یعنی اگر شناخت الهی و پس از آن عشق خدایی برای ما حاصل شود تمام خیرات و خوبیهای اخروی و دنیوی برای ما مهیاست ، چنانچه سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام در دعای عرفه چنین با خدای متعال راز و نیاز می کند . (. . . ماذا وجد من فقدك و ما الذی فقد من وجدك) . کسی که تو را نیافت ، چه یافت و آن که تو را یافت ، چه نیافت ؟

انسان عاقل همیشه بدنبال چیزی بی عیب و نقص است ، و به عبارت دیگر انسان عاقل بدنبال زیبایی می گردد که هیچگونه عیب و نقصی نداشته باشد ، به اینچنین عاقلی باید گفت که آن بی عیب و نقص که از هر جهت زیبا است و زیبایی او در حد کمال است فقط و فقط خداست .

خوانندگان عزیز ! مطالبی که در این کتاب جمع آوری شده است عبارت است از احادیث قدسی و روایات رسیده از ائمه اطهار علیهم السلام در موضوع عشق و علاقه خداوند متعال به بندگانش . البته لازم به یادآوری است مطالب و احادیث و حکایات در این موضوع بسیار فراوان است که در چاپ های بعدی به این کتاب افزوده خواهد ان شاء الله . امیدوارم با خواندن این احادیث گرانبها و بسیار تاءثیرگذار و جذّاب ، مهر و محبت خداوند در دلهای ما جای گیرد تا ما هم همانند خداوند که ما را بسیار بسیار دوست دارد او

را دوست بداریم ، ان شاء الله .

مؤلف

خدا دوست کسی است که دوستش بدارد

خداوند تعالی به داود علیه السلام وحی فرمود : ای داود ! به بندگان زمینی من بگو : من دوست کسی هستم که دوستم بدارد و همنشین کسی هستم که با من همنشینی کند و همدم کسی هستم که با یاد و نام من انس گیرد و همراه کسی هستم که با من همراه شود ، کسی را بر می گزینم که مرا برگزیند و فرمانبردار کسی هستم که فرمانبردار من باشد . هر کس مرا قلباً دوست بدارد و من بدان یقین حاصل کنم ، او را به خودم بپذیرم و چنان دوستش بدارم که هیچ یک از بندگانم بر او پیشی نگیرد . هر کس براستی مرا بجوید بیابد و هر کس جز مرا بجوید مرا نیابد . پس - ای زمینیان ! - رها کنید آن فریبهها و اباطیل دنیا را و به کرامت و مصاحبت و همنشینی و همدمی با من بشتابید و به من خوگیرید تا به شما خوگیرم و به دوست داشتن شما بشتابم .

(۵)

رأفت بی پایان خداوند

رسول خدا صلی الله علیه و آله از پروردگارش خواست تا این که روز قیامت امتش را در حضور جمع فرشتگان ، پیامبران و امتهای دیگر بازجویی نکند تا عیب هایشان نزد آنان ظاهر نگردد . و تقاضا نمود که آنها را طوری بازجویی و محاسبه کن که فقط من و تو آگاه شویم . خداوند فرمود : ای حبیبم ! من به بندگان خود ، از تو رؤف ترم . پس هرگاه تو نخواهی که عیوب آنها در نزد دیگران ظاهر شود ، من حتی دوست ندارم که پیش تو نیز

عیبهای آنان فاش شود . بلکه تنها خودم آنها را بازجوئی می کنم به طوری که غیر من کسی بر گناهان آنها آگاهی نیابد . (۶)

از عشق خدا چندان گریست که نابینا شد

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود : شعیب علیه السلام از عشق خدای عزوجل چندان گریست که نابینا شد ، اما خداوند بینایی او را برگرداند . او باز گریست چنانکه که باز بینایی اش را از دست داد . دو مرتبه خداوند بینایی اش را به او بازگرداند . شعیب باز هم آنقدر گریست که چشمانش کور شد و بار دیگر خدا بینایش کرد . مرتبه چهارم ، خداوند به او وحی فرمود : ای شعیب ! تا کی به این وضع ادامه خواهی داد؟ اگر از بیم آتش می گریبی تو را امان دادم و اگر به شوق بهشت است آن را ارزانیت داشتم . شعیب عرض کرد : معبودا ! و سرورا ! تو می دانی که گریه من نه از بیم دوزخ توست و نه به شوق بهشتت ، بلکه عشق و محبت تو با قلب من گره خورده است ، پس ، صبوری نتوانم ، مگر آنکه تو را ببینم . خدای جلجلاله به او وحی فرمود : اگر اینچنین است ، پس بدین سبب همسخنم موسی بن عمران را خدمتگزار تو خواهم کرد . (۷)

از عشق به خدای عالم بدن هایشان لاغر و . . . حضرت عیسی علیه السلام از سه نفر گذشت که بدن هایشان لاغر و رنگ های آنان دگرگون شده بود ، حضرت به آنها فرمود : برای شما چه روی داده (که به این حال

افتاده اید؟). آنها گفتند: به خاطر ترس از آتش (جهنم). حضرت عیسی علیه السلام فرمود: بر خداست که ایمنی دهد کسی را که بترسد. حضرت از آنها گذشت، بر سه نفر دیگر رسید که لاغری و رنگ پریدگی آنان بیشتر بود. فرمود: شما را چه روی داده؟ گفتند: اشتیاق بهشت ما را به اینحال در آورده است. فرمود: بر خداست که امیدواران را به امیدشان برساند. پس از آن سه نفر دیگر گذشت که دگرگونی احوالشان بیشتر از قبلی ها بود، ولکن نوریدر چهره های آنان دیده می شد. فرمود: شما را چه روی داده که حالتان چنین است؟ گفتند: خداوند را دوست می داریم و به وی محبت داریم. حضرت فرمود: شمائید مقرّبین، شمائید مقرّبین و شمائید که تقرّب و نزدیکیتان به خدا بیشتر است. (۸)

مرا دوست بدار و محبوب بندگانم گردان

امام باقر علیه السلام فرمود: خدای تعالی به موسی علیه السلام وحی فرمود: مرا دوست بدار و محبوب بندگانم گردان. موسی علیه السلام عرض کرد: پروردگارا! تو می دانی که احدی را بیشتر از تو دوست نمی دارم، اما پروردگارا! با دل‌های بندگان چه کنم؟ خدای تعالی به او وحی فرمود: نعمتها و نیکیهایم را به آنان یادآور شو؛ زیرا که آنان جز خوبی از من ندیده و به یاد ندارند. (۹)

و همچنین از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نقل شده که فرمود: خدای عزّوجلّ به داود علیه السلام فرمود:

مرا دوست بدار و نزد خلقم نیز محبوب گردان . عرض کرد : پروردگارا ! من که دوستت دارم اما چگونه تو را نزد بندگانت محبوب گردانم ؟ خدای عزوجل فرمود : نعمتهایی را که به آنان داده ام گوشزدشان کن که اگر خوبیهایم را یاد آورشان شوی مرا دوست خواهند داشت . (۱۰)

سخن گنجشک ، حضرت سلیمان (ع) را متأثر نمود

روایت شده که : حضرت سلیمان علیه السلام گنجشکی را دید که به همسرش می گوید : چرا از من دوری می کنی و حال آنکه اگر بخواهم کاخ سلیمان را به نوکم گرفته و به دریا می افکنم . حضرت سلیمان علیه السلام خندید و او را نزد خود فرا خواند و فرمود : آیا تو را یاری این کار هست که می گویی ؟ گنجشک گفت : مرد گاهی نزد همسرش خود را جلوه می دهد . (دوست و عاشق بر آنچه می گوید سرزنش نمی شود .) حضرت سلیمان علیه السلام به گنجشک ماده فرمود : چرا شوهرت را از خود می رانی ؟ گنجشک ماده گفت : ای پیامبر خدا ! او دوست من نیست و صرفاً ادعای دوستی می کند ، زیرا غیر من دیگری را نیز دوست دارد . سخن گنجشک ماده حضرت سلیمان علیه السلام را متأثر نمود و سخت گریان گشت و چهل روز از مردم کناره گرفت و از خداوند خواست که دلش را پر از مهر خدا کند و مهر دیگران را از دل وی ببرد . (۱۱)

ای یک دله صد دله ، دل یک دله کن

مهر دگران را ز دل خود یله کن

یک لحظه به اخلاص

بیا بر در ما

گر کام تو بر نیامد آنوقت گله کن

مهر حضرت ابراهیم (ع) به خداوند مهربان

در بین فرشتگان گفتگو شد که : خداوند اختیار کرده ابراهیم را به عنوان خلیل و دوست خود و حال آنکه او را از نطفه ای آفریده ...

از جانب پروردگار بر فرشتگان وحی شد که : از بین خود رئیسی انتخاب کنند و آنها جبرئیل و میکائیل را انتخاب نمودند (تا حضرت ابراهیم را امتحان کنند) .

پس روزی حضرت ابراهیم علیه السلام همه گوسفندان خود را جمع آوری نموده و به آنها نگاه می کرد . (گوسفندان وی به قدری زیاد بود که چهار هزار چوپان داشت) .

ناگهان جبرئیل از یک سو با آهنگ دلربایی گفت : (سبوح قدوس) و میکائیل از سوی دیگر ندا در داد (رب الملائکه والروح) .

(این ندا آنچنان در اعماق جان حضرت ابراهیم علیه السلام اثر گذاشت) که خطاب به جبرئیل و میکائیل گفت : یک بار دیگر این ندا را در دهید تا مال و جان خود را نثاران کنم .

به این هنگام فرشتگان آسمانها فریاد برآوردند : (هذا هو الکرم) (این است کرم و جوانمردی و گذشت در برابر محبوب) .

و ندایی نیز از عرش برخاست : دوست و خلیل موافق دوست است . (۱۲)

هارون و کنیز مهربان

هارون الرشید روز عید قربان همه کنیزان و غلامان را جمع می نمود و خلعت های گران بها تهیه می نمود و کیسه های درهم و دینار حاضر می نمود و به آنان می گفت هر که هر چه را دوست دارد اختیار کند روزی کنیز پیش آمد و دست بر سر هارون گذاشت در حالیکه همه کنیزان و

غلامان به گردآوری درهم و دینار بودند .

هارون گفت : چرا نمی روی مانند دیگران چیزی برگیری ؟

کنیز گفت : من غیر از شما را دوست ندارم و چیزی غیر از شما را نمی خواهم .

هارون گفت : ای کنیز ! من و سلطنتم از برای تو باد . (و آنگاه آزادش ساخت و همه را در فرمان وی درآورد) . (۱۳)

پرستی عاشقان

فی صحیفه ادریس علیه السلام : (طوبی لقوم عبدونی حبا و اتخذونی إلهها و ربا سهروا اللیل و دأ بوا النهار طلبا لوجهی من غیر رهبه و لا رغبه و لا لنار و لا جنه بل للمحبه الصحیحه و الا راده الصریحه و الانقطاع عن الكل إلی) .

در صحیفه ادریس آمده است :

خوشا آنان که از روی عشق مرا پرستیدند و مرا معبود و پروردگار خود گرفتند ، برای خاطر من شبها نخوابیدند و روزها کوشیدند و این نه از روی ترسی و نه از بهر امیدی ، نه از هراس دوزخی و نه به طمع بهشتی ، بلکه به سبب محبت راستین و اراده بی شائبه و بریدن از همه چیز و دل بستن به من . (۱۴)

هر که را من دوستش داشته باشم او را می کشم

نُ سِأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ وَ مِیْنِ أَعْطَانِي شَكَرْتُهُ وَ مَنْ عَصَانِي سَيَّرْتُهُ وَ مَنْ قَصَدَنِي أَبْقَيْتُهُ وَ مَنْ عَرَفَنِي خَيْرْتُهُ وَ مَنْ أَحْبَبَنِي ابْتَلَيْتُهُ وَ مَنْ أَحْبَبْتُهُ قَتَلْتُهُ وَ مَنْ قَتَلْتُهُ فَعَلَيْ دِيَّتِهِ وَ مَنْ عَلَيَّ دِيَّتُهُ فَأَنَا دِيَّتُهُ . (۱۵)

خداوند تبارک و تعالی می فرماید :

هر کس مرا بخواند اجابت کنم ، و هر کس از من

چیزی بخواهد به او عطا کنم ، و هر کس که در راه من احسان کند ، تشکر کنم ، و آنکه مرا معصیت کند ، پرده پوشی کنم ، و هر کس به جانب من بیاید او را ثابت قدم بدارم و هر کس مرا بشناسد او را برای کارهای پسندیده برگزینم و هر که مرا دوست بدارد او را به (بلا) مبتلی کنم و هر آنکه را من دوستش داشته باشم او را می کشم (توفیق شهادت در راه خود به او نصیب کنم) و هر که را من بکشم دیه او را به عهده می گیرم و دیه هر کس که به عهده من باشد ، وصال خود را دیه او قرار می دهم .

دریای رحمت خداوند

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ جَبْرِئِيلَ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ :

(يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْأَلُونِي الْهُدَى أَهْدِيكُمْ وَكُلُّكُمْ فَقِيرٌ إِلَّا مَنْ أَعْنَيْتُهُ فَاسْأَلُونِي الْغِنَى أَرْزُقُكُمْ وَ...)

خداوند متعال می فرماید :

ای بندگانم ! همه گمراهید جز آنکه من راهنمایش باشم ، پس از من راهنمایی بخواهید تا شما را هدایت کنم .

و همه فقیرید جز آن که من توانگرش سازم ، پس روزی را از من بخواهید تا شما را روزی دهم .

و همه گنهکارید جز آنکه من حفظش کنم ، پس از من آموزش بجوئید تا شما را بیامرزم . و کسی که معتقد باشد منم که قدرت بر آموزش دارم و از من مغفرت بجوید بدون باک او را می آمرزم .

اگر اولین و آخرین و

زندگان و مردگان شما . . . بر تقوا و پرهیزگاری یکی از بندگانم اجتماع کنید (یعنی همه با تقوا شوند) به اندازه بال پشه ای به ملک من زیاد نگردد .

اگر اولین و آخرین و زندگان و مردگان شما . . . بر شقاوت قلب بنده ای از بندگانم اجتماع کنند (یعنی همه شقی شوند) باز به اندازه بال مگسی از ملک و سلطنت من کم نگردد .

گر جمله کائنات کافر گردند

بر دامن کبریایش ننشیند گرد

و هرگاه اولین و آخرین شما همه و همه اجتماع کنند ، و هر یک تا قدرت دارند آرزو کنند آرزویشان را برآورم ، و این به قدری در سلطنت و ملک من بی اثر است که همانند آن است یکی از شما در کنار دریا رفته و سوزنی را در آن فرو برده و سپس بیرون کشد و این بدان جهت است که منم یگانه بخشنده بزرگوار . (۱۶)

منم بخشنده مهربان

خدای تبارک و تعالی می فرماید :

کسانی که برای ثواب و پاداش من اعمالی انجام می دهند نباید به اعمال خود متکی باشند ، زیرا اگر آنان در تمام عمرشان کوشش کنند و در راه عبادت من خود را به زحمت و رنج افکنند باز قصور و کوتاهی کرده اند . و در عبادتشان به حقیقت بندگیم چنانچه سزاوار مقام الوهیت من باشد نرسند ، نسبت به آنچه از من طلب می کنند که کرامت و نعمت در بهشت و رفعت به درجات عالی در جوار رحمتم باشد .

ولی تنها به رحمتم باید اعتماد کنند و به فضل من امیدوار باشند و به

وسيله خوش گمانی به من اطمینان کنند . که در این صورت رحمت من ایشان را دریابد و رضوانم به آنها برسد و آمرزشم بر آنها لباس گذشت پوشاند .

زیرا منم خدای رحمان و رحیم و بدین نام ، نامیده شده ام . (۱۷)

قبل از اینکه بخواهید عطا خواهم کرد

سهل بن سعد انصاری می گوید :

از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله راجع به آیه ۴۶ ، سوره قصص که : (تو در کنار طور نبودی زمانی که ما ندا دادیم) سؤال نمودم ؟

حضرت در جواب فرمود : خداوند عالم دو هزار سال قبل از خلقت بنی آدم بر روی برگ درخت (آس) که نهالی خوشبو است مطلبی نوشت و آن را روی عرش گذاشت آن گاه ندا داد :

ای امت محمد ! به درستی که رحمت من بر غضیم پیشی گرفته است .

قبل از آنکه بخواهید به شما عطا خواهم کرد ، و پیش از آنکه طلب آمرزش نمائید شما را می آمرزم .

پس هر کدام از شما مرا ملاقات کند و شهادت دهد که معبودی جز من نیست و گواهی دهد که محمد صلی الله علیه و آله بنده و فرستاده من است ، او را به رحمت خویش داخل بهشت خواهم کرد . (۱۸)

بهشت جای یکتا پرستان است

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند :

چون روز قیامت شود ، خداوند تبارک و تعالی امر می فرماید کسانی را که اعمال زشتی داشته اند ، بسوی آتش دوزخ ببرند . پس آنان می گویند : چگونه ما را به آتش می افکنی در حالی که ما تو را به یگانگی شناخته ایم و اقرار به توحید کردیم ؟

آنگاه خداوند می فرماید :

ای ملائکه من ! به عزت و جلالم سوگند که هیچ موجودی را نیافریدم که در نزد من بهتر از کسانی باشد که اقرار به یکتایی من دارند چه جز من خدایی نیست

. و بر من حق است که یکتاپرستان را به آتش نسوزانم ؛ بندگانم را به بهشت داخل کنید . (۱۹)

خداوند کودکان را دوست دارد

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

(يَا رَبِّ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ عِنْدَكَ فَقَالَ حُبُّ الْأَطْفَالِ فَإِنَّ فِطْرَتَهُمْ عَلَى تَوْحِيدِي فَإِنْ أَدْخَلْتَهُمْ بِرَحْمَتِي جَنَّتِي) .

موسی بن عمران در مناجات خود به خداوند عرض کرد :

پروردگارا ! کدام عمل نزد تو افضل است ؟

فرمود : دوست داشتن اطفال ، چه من آنها را بر فطرت توحیدی آفریدم ؛

و اگر آنها را بمیرانم به لطف و رحمت خود آنها را داخل بهشت می کنم . (۲۰)

صدای تو بر من مخفی نیست

آنگاه که حضرت داود علیه السلام به حج آمد چون به عرفات حاضر شد و کثرت مردم را در عرفات مشاهده کرد ، بالای کوه رفت و تنها مشغول دعا و راز و نیاز شد .

چون از مناسک حج فارغ شد ، جبرئیل به نزد او آمد و گفت :

ای داود ! پروردگارت می فرماید : چرا بالای کوه رفتی ؟ آیا گمان کردی که صدائی به سبب صدای دیگر بر من مخفی می گردد؟

سپس جبرئیل داود را به سوی (جده) و از آنجا او را به دریا بُرد تا رسید به سنگی و آن را شکافت ، ناگاه در آن سنگ کرمی ظاهر شد ، آنگاه جبرئیل گفت : ای داود ! پروردگارت می فرماید که :

صدای این کرم را در میان این سنگ در قعر این دریا می شنوم و غافل نیستم ، تو گمان کردی که صداهای بسیار ،

مانع شنیدن صدای تو می شود؟ (۲۱)

به قضای من راضی باشید

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ :

(عَبْدِي الْمُؤْمِنَ لَمَّا أَضْرَفُهُ فِي شَيْءٍ إِلَّا جَعَلْتُهُ خَيْرًا لَهُ فَلْيَرِضْ بِقَضَائِي وَ لِيَصْبِرْ عَلَيَّ بَلَائِي وَ لِيَشْكُرْ نِعْمَائِي أَكْتُبُهُ يَا مُحَمَّدُ مِنَ الصَّادِقِينَ عِنْدِي) .

خدای عزوجل فرماید :

بنده مؤمنم را به هر سو بگردانم ، برایش خیر است .

پس باید به قضاء من راضی باشد و بر بلای من صبر کند و نعمتهایم را سپاس گذارد ؛ تا او را - ای محمد - در زمره صدیقین نزد خود ثبت کنم . (۲۲)

صلاح بنده ام را بهتر می دانم

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

عُزَّ وَ جَلَّ إِلَيَّ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ مَا خَلَقْتُ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ فَإِنِّي إِنَّمَا أُبْتَلِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ وَ أَعَافِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ . . .) .

در ضمن آنچه خدای عزوجل به موسی بن عمران علیه السلام وحی کرد این بود که :

ای موسی ! مخلوقی که نزد من محبوبتر از بنده مؤمن باشد نیافریدم .

من او را به آنچه برای او خیر است مبتلا می کنم و به آنچه برایش خیر است عافیت دهم و من به آن چه که بنده ام را اصلاح کند دانایم .

پس او باید بر بلایم صبر کرده و نعمتهایم را شکر کند و به قضایم راضی باشد . زمانی که به رضای من عمل کند و امرم را اطاعت نماید او را در زمره صدیقین نزد خود نویسم . (۲۳)

خوشنودی خداوند

و فِي أَخْبَارِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ :

(أَنْهُمْ قَالُوا اسْأَلْ لَنَا رَبِّكَ أَمْرًا إِذَا نَحْنُ فَعَلْنَاهُ يَرْضَى بِهِ عِنَّا فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ قُلْ لَهُمْ يَرْضُونَ عَنِّي حَتَّى أَرْضَى عَنْهُمْ) .

در اخبار موسی صلی الله علیه و آله آمده است که بنی اسرائیل به او گفتند :

از خدایت امری را درخواست کن که ما آن را انجام دهیم و بدان وسیله خداوند از ما خوشنود شود .

خطاب رسید که :

به ایشان بگو شرط رضایت من از شما این است که شما از من خوشنود باشید تا من از شما خوشنود شوم . (۲۴)

نگران احوال دختران خود نباشید

(... یا محمد هذه أُنبتها من هذا المكان الا رفع لا غدو منها بنات المؤمنین من أمتک و بنیهم فقل لا بئ البناات لا تضیقن صدورکم علی فاقتهن فإنی کما خلقتهن أ رزقهن) .

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود :

در شب معراج چون به سدره المنتهی رسیدم ، دیدم از بعضی از شاخه های آن پستان آویخته شده ، از تعداد دیگر شیر می ریخت و از بعضی از شاخه عسل ، از تعدادی دیگر روغن ، از بعضی چیزی شبیه آرد گندم سفید ، و از شاخه ای لباسها و از بعضی دیگر میوه سدر ، پس در خاطر خود گفتم :

اینها در کجا قرار می گیرند؟ و در آن هنگام جبرئیل با من نبود که از او سؤال کنم ، زیرا که او در مرتبه خود ماند و من از درجه او بالاتر

رفتم ، آنگاه حقتعالی مرا ندا کرد :

ای محمّد ! اینها را در این مکان بلند رویانیدم که غذای دختران و پسران مؤمنین از امت تو باشد . به پدران دخترها بگو که :
برای پریشانی احوال دختران خود دل‌تنگ نباشید ، زیرا همانطور که ایشان را آفریدم ، ایشان را روزی دهم . (۲۵)

روزی تو می رسد

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى :

(يَا ابْنَ آدَمَ ! فِي كُلِّ يَوْمٍ تُؤْتَى بِرِزْقِكَ وَأَنْتَ تَحْزَنُ وَيَنْقُصُ مِنْ عُمْرِكَ وَأَنْتَ لَمَّا تَحْزَنُ تَطْلُبُ مَا يُطْغِيكَ وَعِنْدَكَ مَا يَكْفِيكَ) .

خدای تعالی می فرماید :

ای فرزند آدم ! رزق و روزی هر روزی که بر تو می گذرد ، بر تو می رسد ، و تو برای روزیت دل‌تنگ و غمگینی ولی عمر تو می گذرد و تو غصه ای نداری .

هر مقدار از روزی که به تو می رسد ، تو را کفایت می کند ولی تو بیشتر می خواهی که موجب طغیان و سرکشی تو می شود
(۲۶) .

درمانده نخواهم شد

و فِي الْوَحْيِ الْقَدِيمِ :

(يَا ابْنَ آدَمَ ! خَلَقْتُكَ مِنْ تَرَابٍ ، ثُمَّ مِنْ نَطْفَةٍ فَلَمْ أَعْ بِخَلْقِكَ اءِوَيْعِيْنِي رَغِيْفٌ اُسُوْقَهٗ اِلَيْكَ فِي حِيْنِهٖ) .

در وحی قدیم آمده است که :

ای پسر آدم ! در ابتدا تو را از خاک آفریدم و پس از آن از نطفه و در خلقت تو درمانده نشدم .

آیا در رساندن نانی که باید در وقت خودش به تو برسانم ، درمانده شدم ؟ (۲۷)

شکایت ترا نزد فرشتگانم نمی کنم

أَوْحَى اللَّهُ إِلَى عَزِيْرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

(يَا عَزِيْرُ إِذَا وَقَعْتَ فِي مَعْصِيَةِ فَلَا- تَنْظُرْ إِلَى صَغْرَهَا وَلَكِنْ انْظُرْ مِنْ عَصِيْتِ وَإِذَا أُوتِيْتَ رِزْقًا مَنِيْ فَلَا تَنْظُرْ إِلَى قَلْتِهِ وَلَكِنْ انْظُرْ إِلَى مَنْ أَهْدَاهُ وَإِذَا نَزَلَتْ بِكَ بَلِيَّةٌ فَلَا- تَشْكُ إِلَى خَلْقِي كَمَا لَا- أَشْكُوكَ إِلَى مَلَائِكَتِي عِنْدَ صُعُوْدِ مَسَاوِيْكَ وَ

فضائحک) .

خداوند تعالی به عزیر علیه السلام وحی فرستاد که :

یا عزیر! هرگاه مرتکب معصیتی شدی به کوچکی گناه نگاه نکن ولکن بین نافرمانی و معصیت چه کسی را انجام داده ای .

و آنگاه که از جانب من روزیت می رسد به کمی آن ننگر ، بلکه بین از جانب چه مقامی برایت رسیده است .

و هرگاه که گرفتاری برایت پیش آمد شکایت آن را نزد بندگانم مبر ، همانگونه که وقتی بدیها و زشتی های تو بالا می آید ، من شکایت تو را نزد فرشتگانم نمی کنم . (۲۸)

هرگاه شرمگین گردد من او را بیامرزم

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ :

أَدَاؤُ إِذَا أَدْبَى الْمُؤْمِنَ إِذَا أَدْنَبَ ذَنْبًا ثُمَّ رَجَعَ وَ تَابَ مِنْ ذَلِكَ الذَّنْبِ وَ اسْتَيْحِيَا مِنِّي عِنْدَ ذِكْرِهِ غَفَرْتُ لَهُ وَ أَنْسَيْتُهُ الْحَفَظَةَ وَ أَبْدَلْتُهُ الْحَسَنَةَ وَ لَأُبَالِي وَ أَنَا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ .

خداوند به داود علیه السلام وحی فرستاد که :

ای داود! هرگاه ، از بنده مؤمن من گناهی سرزند و سپس از آن توبه نماید ، و چون به یادش آید از من شرمگین گردد ، من او را بیامرزم .

و آن گناه

را از خاطر فرشتگان محو می نمایم . و به نیکی و ثواب بدل می کنم ، و پروایی ندارم ، و من مهربانترین مهربانانم . (۲۹)

شرط آمرزش

دِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ جَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ : قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : (مَنْ أذْنَبَ ذَنْبًا صَغِيرًا كَانَ أَوْ كَبِيرًا وَهُوَ لَا يَعْلَمُ أَنَّ لِي أَنْ أُعَذِّبَهُ أَوْ أَعْفُوَ عَنْهُ لَا غَفْرَتُ لَهُ ذَلِكَ الذَّنْبُ أَبَدًا وَ مَنْ أذْنَبَ ذَنْبًا صَغِيرًا كَانَ أَوْ كَبِيرًا وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ لِي أَنْ أُعَذِّبَهُ أَوْ أَعْفُوَ عَنْهُ عَفْوَتُ عَنْهُ)

امام صادق علیه السلام ، از پدر گرامی اش و او از پدراناش علیهم السلام ، و آنها از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل نمودند که :

خدای عزوجل فرماید :

هر که گناهی بزرگ و یا کوچک مرتکب شود و در نظر نگیرد که من می توانم او را عذاب کنم و یا از او در گذرم ، هرگز او را نمی بخشم . و هر که گناهی مرتکب شود و بداند که من می توانم او را عذاب کنم و یا ببخشم ، از او در می گذرم . (۳۰)

لغزشهایت را محو می کنم

و روی آن الله تعالی يقول :

(عبدی إنك إذا استحييت مني أنسيت الناس عيوبك و بقاع الارض ذنوبك و محوت من الكتاب زلاتك و لا أناقشك الحساب يوم القيامة) .

خدای تعالی می فرماید :

بنده من ! هرگاه از من شرم کنی ، عیب های تو را از مردم می پوشانم ، گناهان و لغزشهایت را از نامه عملت محو می کنم . و در قیامت ، هنگام بازجوئی ، بر تو سخت نگیرم . (۳۱)

سبقت عفو خداوند بر غضب او

و روی آن الله سبحانه قال لموسى حين أرسله إلى فرعون :

(يتوعده و أخبره أنى إلى العفو و المغفرة أسرع منى إلى الغضب و العقوبة) . عده الداعى : ص ۱۴۵ .

خداوند سبحان وقتی که موسی را به سوی فرعون می فرستاد به او فرمود که او را بترسان ، و باخبر کن که عفو و آمرزش من بر غضبم ، سبقت می گیرد .

خداوند حق خود را می بخشد

عن النبی صلی الله علیه و آله قال ینادی منادی منادی یوم القیامه تحت العرش :

(یا اُمّه محمد ما کان لی قبلکم فقد وهبته لکم و قد بقیت التبعات بینکم فتواهبوا و ادخلوا الجنه برحمتی) .

پیامبر صلی الله علیه و آله فرماید :

روز قیامت منادی از جانب پروردگار ندا دهد :

ای امت محمد! آنچه از من نزد شما است آن را به شما بخشیدم . و باقی مانده حقوقی که شما بر همدیگر دارید به هم ببخشید و به رحمت من داخل بهشت شوید . (۳۲)

اگر تسلیم خواسته خدا نشوی به خواسته خود نرسی

قال أ میرالمؤمنین علیه السلام :

أوحی الله تعالی إلی داود :

(یا داود ترید و أرید و لا یکون إلا ما أرید فإن أسلمت لما أرید أعطیتک ما ترید و إن لم تسلم لما أرید أتعبتک فیما ترید ثم لا یکون إلا ما أرید) .

حضرت امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود :

خداوند به حضرت داود علیه السلام وحی فرستاد که :

ای داود! تو چیزی طلب می کنی و من هم و آنچه خواسته من است ، می شود . پس اگر تسلیم خواسته من شوی آنچه را که تو طلبیده ای ، به تو ارزانی خواهم کرد . و اگر تسلیم خواسته من نشوی تو را در رسیدن به آنچه که خواسته ای به رنج و تعب می اندازم و سپس آن می شود که من خواسته ام . (۳۳)

تردید خداوند در مرگ مؤمن

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود :

خدای تعالی می فرماید :

در کارهایی که انجامش تنها به دست من است ، مردد نشدم مگر تردیدی که در مرگ بنده مؤمنم دارم ، من دیدار او را دوست دارم و او مرگ را نمی خواهد ، پس مرگ را از او می گردانم و مؤمن به درگاهم دعا می کند و من اجابتش می کنم

در چیزی که خیر اوست .

و اگر در دنیا جز یک مؤمن باقی نماند ، بواسطه او از همه مخلوقاتم ، بی نیازم . و از ایمان او آنچه انسی برایش می سازم

که محتاج نباشد از ترس به کسی پناه برد . (۳۴)

اورا می بخشم زیرا دوستش دارم

قال الصادق عليه السلام : (قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ :

نِينَ لِيَذْنِبَ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ مِمَّا يَسْتَوْجِبُ بِهِ عُقُوبَتِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَأَنْظِرُ لَهُ فِيمَا فِيهِ صِلَا حُهُ فِي آخِرَتِهِ فَأَعْجَلُ لَهُ الْعُقُوبَةَ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا لِأَجْرِي بِذَلِكَ الذَّنْبِ وَأُقَدِّرُ تَرْكُهُ عَلَيْهِ مَوْقُوفًا غَيْرَ مُمَضًى وَ لِي فِي إِمْضَائِهِ الْمَشِيئَةُ وَ مَا يَعْلَمُ عِبْدِي بِهِ فَأَتَرَدَّدُ فِي ذَلِكَ مَرَارًا عَلَى إِمْضَائِهِ ثُمَّ أُمْسِكُ عَنْهُ فَلَا أَمْضِي بِهِ كِرَاهَةً لِمَسَاءَتِهِ وَ حَيْدًا عَنْ إِدْخَالِ حَبَّةٍ لِمُكَافَاتِهِ لِكَثِيرِ نَوَافِلِهِ الَّتِي يَتَقَرَّبُ بِهَا إِلَيَّ فِي لَيْلِهِ وَ نَهَارِهِ فَأَضْرِبُ ذَلِكَ الْبَلَاءَ عَنْهُ وَ قَدْ قَدَرْتُهُ وَ قَضَيْتُهُ وَ تَرَكْتُهُ مَوْقُوفًا وَ لِي فِي إِمْضَائِهِ الْمَشِيئَةُ ثُمَّ أَكْتُبُ لَهُ عَظِيمَ أَجْرٍ نُزُولِ ذَلِكَ الْبَلَاءِ وَ أَدْخِرُهُ وَ أُؤَفِّرُ لَهُ أَجْرَهُ وَ لَمْ يَشْعُرْ بِهِ وَ لَمْ يَصِلْ إِلَيْهِ أَذَاهُ وَ أَنَا اللَّهُ الْكَرِيمُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ) .

امام صادق عليه السلام فرمود : خداوند متعال می فرماید :

همانا ، بنده ای از بندگان مؤمن ، گناهی بزرگ مرتکب می شود که مستوجب کیفر و عقوبت در دنیا و آخرت است . من آنچه صلاح آخرت اوست را در نظر می گیرم و عقوبت گناه او را در دنیا قرار می دهم .

با توجه به میزان گناه او ، کیفر تعیین کرده و بدان حکم می کنم ولی آن را جاری نمی سازم و اجرایش را به مشیت خود وا می گذارم ولی بنده ام این مطلب را نمی داند و بارها اجرای آن را به تأخیر می اندازم چون راضی به ناراحتی بنده ام نیستم و از

ایجاد کدورت برای او دوری می کنم .

من با گذشت و نادیده گرفتن گناه او ، بر او مَنّت نهاده و او را می بخشم زیرا دوست دارم که به نمازهای نافله او که در شب و به واسطه آنها به من تقرب می جوید ، پاداش دهم .

پس بلاها را از او دور می گردانم و با اینکه به کیفرش حکم کرده بودم ، آن را متوقف کرده و اجرای آن بستگی به مشیت من دارد .

و آنگاه به این هم بسنده نکرده و اجر بزرگ نزول این بلائی که از سر او گذشت را برایش می نویسم و ذخیره می کنم . و مزدش را نیز زیاد می کنم با اینکه خودش آگاه نیست چون آزار آن بلا- به او نرسیده و منم آن خداوند کریم و مهربان و رحیم . (۳۵)

خداوند چه مقدار بنده اش را دوست دارد؟

كُتِبَ الْمُتَزَلِّهِ أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عِبْدِي فَلْيُظَنَّ بِي مَا شَاءَ وَ أَنَا مَعَ عِبْدِي إِذَا ذَكَرَنِي فَمَنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي وَ مَنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُ وَ مَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شَبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَ مَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا . . .)

خدای باعزت و جلال فرماید :

ملاقات بنده ای را که دوست دارد با من دیدار کند ، دوست دارم . هر گاه او در نزد خود مرا یاد کند ، من نیز در نزد خود او را یاد می کنم . و هر گاه در جمعی مرا یاد کند من نیز او را بهتر و زیباتر در میان گروهی یاد می کنم .

او هر گاه

به اندازه وجبی به من نزدیک شود من به او به اندازه ذراع (۳۶) نزدیک می شوم و اگر ذراعی به من تقرب جوید به اندازه باع (۳۷) به او نزدیک می شوم . (۳۸)

خداوند فرمود : من ویژه دوستانم هستم

روی الحسن بن اُبی الحسن الدیلمی عن وهب بن منبه ، قال :

(أوحى الله إلی داود علیه السلام یا داود من أحب حبیباً صدق قوله و من رضی بحیب رضی فعله و من وثق بحیب اعتمد علیه و من اشتاق إلی حیب جد فی السیر إلیه یا داود ذکری للذاکرین و جنتی للمطیعین و حبی للمشتاقین و أنا خاصه للمحیین) .

خدای تعالی به داود علیه السلام وحی فرستاد که :

ای داود ! کسی که دوستش را دوست می دارد ، گفتارش را تصدیق می کند و اگر از او راضی باشد ، کردارش را نیز تأیید می کند . و با اطمینان به دوست ، اعتماد به او پیدا می کند و اگر اشتیاق به او داشته باشد ، جهد و تلاش می کند که به او برسد .

ای داود ! یاد و ذکر من برای ذاکرین من است و بهشتم برای اطاعت کنندگان و عشق و محبتم برای مشتاقین و دلباختگانم و من ویژه دوستانم هستم . (۳۹)

نمی خواهم بندگانم را هلاک کنم

چون حضرت نوح علیه السلام از خداوند برای قوم خود تقاضای نزول عذاب کرد ، خداوند روح الامین را با هفت دانه هسته خرما فرستاد و گفت ای پیامبر خدا ! حق تعالی می فرماید :

این جماعت ، آفریده های من و

بندگان منند ، و ایشان را به صاعقه ای از صاعقه های خود هلاک نمی کنم ، مگر بعد از تأکید دعوت و آنگاه که حجت بر من تمام شود ، پس برگرد به سوی دعوت قوم خود که من تو را بر آن ثواب می دهم .

و این هسته های خرما را در زمین بکار که چون اینها برویند و کامل شوند و به بار آیند برای تو فرج و خلاص خواهد بود پس به مؤمنانی که تابع تو هستند به این موضوع بشارت بده .

و چون درختان روئیدند و به میوه رسیدند ، و میوه هایشان رنگین شد ، بعد از زمان بسیاری ، نوح از خداوند خواست که وعده را به عمل آورد ، خداوند به او امر فرمود که :

هسته های خرمای این درختان را بار دیگر بکار ، و صبر را پیشه کند و در تبلیغ رسالت و اتمام حجت بر قوم خود سعی و کوشش کند . چون این خبر به پیروان نوح رسید سیصد نفر از ایشان مرتد شدند و گفتند اگر آنچه نوح دعا می کرد حق می بود ، در وعده پروردگارش تخلف نمی شد . و پیوسته حق تعالی در هر مرتبه که میوه درختان می رسید امر می کرد دانه آنها را بکار تا هفت مرتبه ، و در هر مرتبه ای گروهی از آنها که به نوح ایمان آورده بودند مرتد شدند ، تا آن که هفتاد و چند نفر باقی ماندند و در این وقت به نوح وحی فرمود که :

ای نوح ! در این زمان

برای دیده تو ، صبح نورانی حق از شب ظلمانی باطل ، هویدا شد و حق ظاهر گردید و کدورتها بواسطه ظاهر شدن پرتوهای
که طینت آنها ناپاک بود ، از بین رفت . و اگر من کافران را هلاک می کردم و مرتدها را باقی می گذاشتم در حقیقت به
وعده ای که (به مؤمنان خالص و آنان که به ریسمان پیامبر صلی الله علیه و آله چنگ زده بودند) داده بودم ، وفا نموده بودم .

من وعده کرده بودم که ایشان را در روی زمین خلیفه و جانشین متمکن در دین گردانم و ترسشان را به ایمنی مبدل کنم تا
بوسیله برطرف شدن شک از دلهایشان ، بندگیشان برای من خالص شود .

پس چگونه خلیفه شدن و متمکن ساختن و تبدیل ترس و خوف به امن از طرف من بر آنها مسیر می شد در حالی که من به
ضعف ایمان و یقین و بدی طینت و زشتی پنهان آنان که مرتد شدند ، آگاه بودم و این نبود مگر نتیجه نفاق آنان و این ریشه
گمراهیشان بود .

... پس ای نوح ! وقت آن رسیده که کشتی را در حضور ما بسازی و به دستور ما مشغول شوی . (۴۰)

مرا با بندگانم بگذار

از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده که آن حضرت به ابوجهل فرمود :

ای ابوجهل ! آیا قصه و داستان حضرت ابراهیم خلیل را می دانی ؟ آن گاه که او را در ملکوت آسمان بالا بردند ، خداوند
دید چشمان او را چنان قوی گردانید که زمین و هرچه

بر روی آن بود از ظاهر و پنهان همه را دید، و در ضمن مشاهده کرد مرد و زنی را که زنا می کردند، بر آنها نفرین کرد که ایشان هلاک شوند و هلاک شدند، بعد از آن، دو نفر دیگر را چنین دید، دعا کرد و هر دو هلاک شدند، سپس دو نفر دیگر را بر این حال دید، دعا کرد و هر دو مردند و هلاک گردیدند. چون خواست بدو کس دیگر هم نفرین کند حقتعالی وحی فرمود که:

ای ابراهیم! دعای خود را از بندگان و کنیزان من بازدار. همانا منم آمرزنده مهربان، گناهان بندگان به من ضرر نمی رساند همان طور که طاعت ایشان نفعی به من نمی رساند، و ایشان را سیاست و تربیت نمی کنم به آن که خشم خود را برای ایشان تدارک کنم چنان که تو می کنی.

پس دعای خود را از بندگان من بازدار، زیرا تو بنده ترساننده بندگان من از عذاب من هستی، ولی شریک در پادشاهی من نیستی و حافظ و شاهد و نگهبان بر من و بندگان من نیستی.

من با بندگان گناهکار خود یکی از این سه کار را می کنم:

۱- یا توبه می کنند و به سوی من برمی گردند که توبه ایشان را قبول می کنم و گناه ایشان را می آمرزم و عیبهای ایشان را می پوشانم.

۲- و یا آن که عذاب خود را از ایشان باز می دارم، برای آن که می دانم

از پشتهای ایشان فرزندانى چند مؤ من بیرون خواهد آمد ، پس رفق و مدارا می کنم با پدران کافر و تانی می کنم با مادران کافر و عذاب را از ایشان بر می دارم تا آن مؤ منان از پشتشان بیرون آیند و آنگاه که مؤ منان از صلبها و رحمهای ایشان بیرون آیند و جدا شوند ، برایشان عذاب من ، واجب و بلای من نازل می شود .

۳- و اگر نه این باشد و نه آن ، پس آنچه که من مهیا کرده ام برای ایشان از عذاب خود در آخرت ، از آنچه برای ایشان در دنیا می خواهی عظیم تر است .

زیرا که عذاب من برای بندگانم در خور جلال و بزرگواری من است .

ای ابراهیم ! پس مرا با بندگان خود بگذار که من مهربانترم به ایشان از تو .

و مرا با ایشان بگذار که منم جبار بردبار و دانای حکیم ، تدبیر می کنم ایشان را به علم خود . و جاری می کنم در ایشان قضا و قدر خود را . (۴۱)

اگر فرعون ، خدا را صدا می زد به فریادش می رسید

ابراهیم بن محمد همدانی می گوید : از حضرت رضا علیه السلام پرسیدم که به چه علت خداوند فرعون را غرق کرد و آن را هلاک نمود با این که فرعون به خداوند ایمان آورد؟

حضرت فرمود : فرعون وقتی ایمان آورد که دیگر فایده ای نداشت و کار از کار گذشته بود ، و بعلاوه فرعون بعد از آن که دید غرق می شود متوسل به حضرت موسی شد و آن جناب به فریاد او نرسید .

و وقتی که حضرت

موسی علیه السلام به مقام مناجات رفت به او خطاب شد که :

ای موسی ! به فریاد فرعون نرسیدی به جهت آن که تو او را نیافریده بودی ، و به عزّت خودم سوگند اگر به من پناه آورده بود به فریاد او می رسیدم . (۴۲)

ملاقات دوست

(و فی الخبر المشهور إن إبراهیم قال لملك الموت إذ جاءه بقبض روحه هل رأیت خلیلاً یمیت خلیله فأوحی الله تعالی إلیه هل رأیت محباً یکره لقاء حبیبه فقال یا ملک الموت الا ن فاقبض و هذا لا نجده إلا عند من یحب الله بکل قلبه فإذا علم أن الموت سبب اللقاء انزعج قلبه إلیه و لم یکن له محبوب غیره حتی یلتفت إلیه) .

چون خدای تبارک و تعالی خواست روح ابراهیم را بگیرد ملک الموت را فرو فرستاد گفت :

ای ابراهیم ! درود بر تو !

ابراهیم جواب داد و فرمود : ای عزرائیل ! برای دیدار آمدی یا برای مرگ ؟

گفت : برای مرگ ، و باید اجابت کنی .

ابراهیم گفت : آیا دیدی دوستی ، دوست خود را بمیراند؟ ملک الموت برگشت و در برابر خدای تعالی ایستاد و عرض کرد :

معبودا ! شنیدی خلیل تو ابراهیم چه گفت ؟ خطاب رسید :

ای عزرائیل ! برو و به او بگو :

دوستی را دیدی که ملاقات دوست را بد بدارد؟ براستی هر دوستی خواهان ملاقات دوست است .

ابراهیم گفت :

ای عزرائیل ! همین حالا جان مرا بگیر . (۴۳)

دوستی و دشمنی برای خدا

خداوند متعال به حضرت موسی بن عمران علیه السلام وحی فرستاد که : ای موسی ! آیا هرگز عملی از برای من بجای آورده ای ؟

عرض کرد : پروردگارا ! نماز برای تو بجا آورده ام ، و روزه را برای تو گرفته ام و صدقه داده ام و ذکر تو را نموده

خطاب به او شد : اما نمازت ، دلیل بر خداپرستی تو است و روزه ، سپر آتش است از برای تو ، و صدقه ، سایبان است از برایت در قیامت ، و یاد من نور است از برای تو ، پس کدام عمل از برای من به جای آوردی ؟

موسی علیه السلام عرض کرد : پرودگارا مرا راهنمایی کن بر عملی که از برای تو باشد .

از طرف خداوند به او خطاب شد :

آیا هرگز با دوستان من دوستی و با دشمنان من دشمنی نموده ای ؟ آنگاه حضرت موسی علیه السلام متوجه گردید که افضل اعمال نزد خداوند دوستی با دوستان خدوند متعال و دشمنی با دشمنان او می باشد . (۴۴)

همه چیز او می شوم

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ :

الله عليه و آله قَالَ يَا رَبِّ مَا حَالُ الْمُؤْمِنِ عِنْدَكَ قَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ أَهَانَ لِي وَلِيًّا فَقَدْ بَارَزَنِي بِالْمُحَارَبَةِ وَ أَنَا أَسْرَعُ شَيْءٍ إِلَى نُصْرِهِ أَوْلِيَائِي وَ مَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ مَسَاءَتَهُ وَ إِنَّ مِنْ عِبَادِي الْمُؤْمِنِينَ مَنْ لَا يُصْلِحُهُ إِلَّا الْغِنَى وَ لَوْ صَرَفْتَهُ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ لَهَلَكَ وَ إِنَّ مِنْ عِبَادِي الْمُؤْمِنِينَ مَنْ لَمَّا يُصْلِحُهُ إِلَّا الْفَقْرُ وَ لَوْ صَرَفْتَهُ إِلَى غَيْرِ حَبِّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ وَ إِنَّهُ لَيَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّافِلَةِ حَتَّى أَجِبَّهُ فَبِإِذَا أَحْبَبْتَهُ كُنْتُ إِذَا سَمِعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَ بَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَ لِسَانَهُ الَّذِي يَنْطِقُ بِهِ وَ يَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا إِنْ دَعَانِي أَجِبْتُهُ وَ إِنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ) .

امام باقر علیه السلام فرمود :

چون پیامبر صلی الله علیه و آله را

به آسمان بردند ، عرض کرد : پروردگارا ! حال مؤ من نزد تو چگونه است ؟

فرمود : ای محمد ! هر که به دوستی از دوستان من اهانت کند آشکارا به جنگ من آمده ، و من به یاری دوستانم از هر چیز شتابانترم .

و همانا برخی از بندگان مؤ من هستند که جز توانگری آنان را اصلاح نکنند ، و اگر به حال دیگری او را در آورم نابود و هلاک گردد . و برخی از بندگان مؤ من هستند که جز فقر و نداری آنان را اصلاح نکنند . و اگر او را به حال دیگری بگردانم هر آینه هلاک گردد .

و هیچ بنده ای با هیچ چیز به من نزدیک نشده است که از واجبات نزد من محبوبتر باشد . همانا بنده به وسیله نوافل و مستحبات به من نزدیک می شود تا محبوب من می گردد و همینکه محبوب گشت ، من گوش او می شوم که با آن می شنود ، و چشم او می شوم که با آن می بیند ، و زبان او می شوم که با آن سخن می گوید ، و دست او می شوم که با آن برگیرد .

اگر مرا بخواند اجابت می کنم ، و اگر از من بخواهد می بخشم . (۴۵)

اگر از بنده مؤ منم شرم نمی کردم ...

عن أبي عبد الله عليه السلام قال : قال رسول الله صلى الله عليه وآله :

(قال الله عزوجل : لو لا أنى أستحيى من عبدى المؤمن ما تركت عليه خرقه يتواری بها و إذا كملت له الايمان

ابتلیته بضعف فی قوته و قله فی رزقه فإ ن هو حرج أ عدت علیه فإ ن صبر باهیت به ملائکتی) .

خدای تعالی می فرماید :

اگر از بنده مؤمنم شرم نمی کردم برای او حتی جامه کهنه ای هم نمی گذاشتم که خود را به آن بپوشاند . و هرگاه من ایمان بنده مؤمن را کامل گردانم او را گرفتار فقر و تنگدستی از مال ، یا مرض در بدن خواهم کرد ، پس اگر او بی تابی کرد فقیری و بیماری او را زیادتر کنم و اگر صبر و شکیبائی کند به واسطه او بر فرشتگانم افتخار و مباهات کنم . (۴۶)

رفتار خداوند با بنده مؤمن گناهکار

امام صادق علیه السلام فرمود : رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود : خدای عزوجل فرماید :

به عزت و جلالم سوگند من بنده ای را که می خواهم رحمتش کنم از دنیا بیرون نمی برم تا اینکه برای کفاره هر خطا و گناهی که کرده است او را یا به وسیله بیماری در بدنش و یا به علت تنگی در روزیش و یا به وسیله ترس در دنیایش عوض می دهم ، پس اگر باز چیزی بماند ، مرگ را بر او سخت گردانم تا آمرزیده بمیرد و پس از مرگ دچار عذاب نشود .

و به عزت و جلالم سوگند من بنده ای را که بخواهم عذاب کنم از دنیا بیرون نمی برم تا اینکه هر عمل نیکی که انجام داده آن (بنده) را به وسیله تندرستی ، یا فراخی در روزیش و یا به آسودگی

و فراخ در دنیایش پاداش می دهد ، و اگر چیزی باقی بماند مرگ را بر او آسان نمایم . (۴۷)

من صلاح بندگانم را بهتر می دانم

خدای تعالی می فرماید :

برخی از بندگان مؤمن کسانی باشند که امر دینشان جز با ثروتمندی و وسعت و تندرستی اصلاح نشود ، آنها را با ثروت و وسعت و تندرستی می آزمایشیم تا امر دینشان اصلاح شود .

و برخی از بندگان مؤمن کسانی باشند که امر دینشان جز با فقر و تهیدستی و ناتندرستی اصلاح نشود ، آنها را با فقر و تهیدستی و ناتندرستی می آزمایشیم تا امر دینشان اصلاح شود .

من به آنچه امر دین بندگان مؤمنم را اصلاح کند دانانترم

و برخی از بندگان مؤمن کسی است که در عبادتم کوشش کند و از خواب و بستر با لذت خود برخیزد ، و شبها برای خاطر من نماز شب بخواند و خود را در راه عبادتم به زحمت اندازد من یک شب و دو شب او را به چرت اندازم برای لطفی که نسبت به او دارم و می خواهم باقیش دارم ، پس او تا صبح می خوابد . سپس بر می خیزد و خود را مبعوض می دارد و سرزنش می کند (که چرا امشب از عبادت محروم شدم) در صورتی که اگر او را واگذارم تا هر چه خواهد عبادتم کند ، از آن راه او را خودبینی فرا گیرد ، و همان خودبینی او را نسبت به اعمالش فریفته سازد و حالتی به او دست دهد که هلاک دینش در آن باشد به جهت عجب به اعمال و از خود راضی بودنش ، تا آنجا که گمان کند بر همه عابدان برتری گرفته و در عبادت از حد تقصیر در گذشته (در صورتی که پیامبران هم اعتراف به تقصیر در عبادت

می کنند) آن هنگام از من دور شود و خودش گمان کند که به من نزدیک است . (۴۸)

بندگانم را می آزمایم

خداوند به داود علیه السلام وحی فرمود :

هر که التجاء به من آورد طلب او را کفایت کنم ، و هر که از من چیزی بخواهد به او ببخشم ، و هر که مرا بخواند او را اجابت کنم و دعای او را تاءخیر می اندازم و معلق می ماند ، و حال آنکه اجابت خواهم کرد ، تا تمام شود قضای من ، پس هرگاه تمام شد برآورم آنچه سؤال کرده است .

ای داود ! به مظلوم و ستمدیده بگو که دعایت را به جهت چند چیز که بر تو پوشیده و پنهان است ، به تاءخیر اندازم ، با اینکه سرانجام دعایت را نسبت به کسی که بر تو ظلم کرده اجابت می کنم ، و منم احکم الحاکمین .

و سبب تاءخیر اجابت ، یا اینست که بر کسی ظلم و ستم کرده ای و او درباره ات دعای بد کرده ، پس این در برابر آن است .

و یا بخاطر آن است که : درجه ای است در بهشت که تو به آن درجه نزد من نرسی مگر به ظلم آن شخص بر تو .

بواسطه آن که من می آزمایم بندگان خود را در اموال و انفس ایشان ، و چه بسا که بیمار می کنم بنده را ، پس کم می شود نماز و خدمت او ، ولیکن آواز او که بخواند مرا در پریشانی محبوبتر است برای من از نماز نماز کنندگان .

و چه بسا که

بنده ای نماز می گذارد و می زنند آن نماز را به روی او ، آواز و صدای او بر من محجوب و پوشیده است . آیا می دانی که چرا ای داود ! ؟

و این بدان جهت است که شخصی به چشم فسق نگاه بسیار به زنان مؤمنه می افکند ، و این آن کسی است که نفس او به او حدیث می کند که اگر حاکم شود در امری ، در آن امر ، گردنهای مردم را به ظلم بزند . (۴۹)

اوج مهر خدا به بندگان

در یکی از جنگها که رسول خدا صلی الله علیه و آله نیز در آن شرکت داشت ، تابستان بود و هوا بسیار گرم ، کودکی از خانه بیرون آمده بود و در بیابان در برابر تابش شدید آفتاب ، بر اثر گرمای بسیار ، سخت می گریست ، مادرش (که گویا برای کمک به رزمندگان آمده بود) در میان آنها بود ، ناگهان به یاد بچه اش افتاد و به اطراف نگاه کرد و او را دید ، با شتاب به سوی او رفت ، او را در آغوش گرفت ، و بعد روی ریگهای سوزان جزیره العرب خوابید و بچه اش را روی سینه اش گرفت ، تا از رسیدن شدت گرما به فرزندش بکاهد ، و مادر در این حال گریه می کرد و می گفت : (آخ کودکم ، آخ کودکم) .

منظره بقدری جانسوز بود که همه حاضران ، بی اختیار گریستند ، رسول خدا صلی الله علیه و آله به سوی آنها آمد ، آنها جریان را به آن حضرت ، عرض کردند

پیامبر صلی الله علیه و آله مهر و دلسوزی آنها را ستود ، و از اینکه اظهار دلسوزی کردند ، خوشحال شد ، سپس به آنها فرمود : (آیا شما از محبت و مهر شدید این مادر نسبت به فرزندش ، تعجب می کنید؟

عرض کردند : آری .

فرمود : (حتما بدانید خداوند متعال به همه شما مهربانتر است از این زن ، نسبت به فرزندش) .

مسلمانان از این بشارت ، بسیار شاد شدند و سپس دنبال کار خود رفتند . (۵۰)

رحمت سرشار خدا

در روایات آمده :

در روز قیامت دو نفر را می آورند که سزاوار دوزخ می باشند ، به یکی از آنها امر می شود ، وارد دوزخ شو .

او با عجله و شتاب به سوی دوزخ می رود ، به او می گویند مگر نمی دانی تو را به کجا می فرستند ، در پاسخ گوید می دانم ، من به خاطر نافرمانی خدا مستحق دوزخ شده ام . اگر امروز نیز نافرمانی کنم موجب عذاب بسیار و سخت خواهم شد ، لذا برای اجرای فرمان خدا شتاب می کنم . که تأخیر نیفتد .

رحمت الهی به جوش می آید خطاب به مأ موران می گوید که این بنده ام را باز گردانید و به سوی بهشت روانه اش کنید .

شخص دیگری را می آورند ، فرمان صادر می شود که او سزاوار دوزخ است ، و به سوی دوزخ روانه اش سازید .

او عرض می کند : (خداوندا ، هر چند گنهکارم ، ولی گمان من از مقام اقدس تو چنین نبود ،

من امید به رحمت بی نهایت تو داشتم .

خداوند به ما موران خطاب می فرماید : (بنده ام راست می گوید ، او حسن ظن و امید به رحمت من داشت ، نمی خواهم که ناامید شود او را به سوی بهشت روانه سازید) . (۵۱)

بنده شرمنده تو ، خالق بخشنده من

بیا بهشت دهم ، مرو تو در نار ما

توبه شکستی بیا ، هر آنچه هستی بیا

امیدواری بجوی ، ز نام غفار ما

دوستی خدا و دوستی دنیا با هم جمع نمی شود

قال رسول الله صلى الله عليه و آله : (حُبُّ الدُّنْيَا وَ حُبُّ اللَّهِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبٍ أَبَدًا) .

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود : دوستی دنیا و دوستی خدا هرگز در یک دل جمع نمی گردد . (۵۲)

قال علي عليه السلام : (كَمَا أَنَّ الشَّمْسَ وَاللَّيْلَ لَا يَجْتَمِعَانِ ، كَذَلِكَ حُبُّ اللَّهِ وَ حُبُّ الدُّنْيَا لَا يَجْتَمِعَانِ) .

امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود : همچنانکه خورشید و شب (روز و شب) با هم جمع نمی شوند ، دوستی خدا و دوستی دنیا نیز با هم جمع نمی شوند . (۵۳)

قال علي عليه السلام : (كَيْفَ يَدْعَى حُبُّ اللَّهِ مَنْ سَكَنَ قَلْبَهُ وَ حُبُّ الدُّنْيَا؟) .

امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود : کسی که دوستی و محبت دنیا در دلش خانه کرده ، چگونه ادعا می کند دوستی خدا را . (۵۴)

دنیا گفت : تمام شوهرانم را کشته ام

واقعیت دنیا برای حضرت عیسی علیه السلام کشف (و روشن) شد . حضرت در این مکاشفه دنیا را به صورت پیرزنی دید که دندان هایش ریخته و همه زیورها را به خود

آویخته است .

به او گفت : چند شوهر اختیار کرده ای ؟

دنیا گفت : نشمرده ام !

حضرت فرمود : شوهرانت همه مرده اند یا تو را طلاق داده اند؟

دنیا گفت : نه ، همه شان را کشته ام !

حضرت فرمود : بدا به حال شوهران آینده تو که از شوهران پیشین تو عبرت نگرفتند ، آنان را چگونه یکی پس از دیگری کشتی و ایشان از تو دوری نجستند . (۵۵)

تلاش مورچه برای رسیدن به معشوق

نقل شده که حضرت داود علیه السلام در حال عبور از بیابانی مورچه ای را دید مرتب کارش این است که از تپه ای خاک برمی دارد و به جای دیگری می ریزد .

حضرت داود علیه السلام از خداوند خواست که از راز این کار آگاه شود . . . ، مورچه به سخن آمد که :

(معشوقی دارم که شرط و میل خود را آوردن تمام خاکهای آن تپه در این محل قرار داده است !)

حضرت فرمود :

(با این جثه کوچک ، تو تا کی می توانی خاکهای این تلّ بزرگ را به محل مورد نظر منتقل کنی ، و آیا عمر تو کفایت خواهد کرد؟!)

مورچه گفت :

(همه اینها را می دانم ولی خوشم اگر در راه این کار بمیرم به عشق محبوبم مرده ام !)

در اینجا حضرت داود علیه السلام منقلب شد و فهمید این جریان درسی است برای او . (۵۶)

ز هرچه غیر یار استغفرالله

ز بود مستعار استغفرالله

دمی کان بگذرد بی یاد رویش

از آن دم بی شمار استغفرالله

اگر یک شب به او غذا می دادی چه می شد

حضرت ابراهیم علیه السلام مهمان نواز و مهمان دوست بود ، روزی یک نفر مجوسی در مسیر راه خود ، به خانه ابراهیم آمد تا مهمان او شود .

ابراهیم علیه السلام به او فرمود : اگر قبول اسلام کنی (یعنی دین حنیف مرا بپذیری) تو را می پذیرم و گرنه تو را مهمان نخواهم کرد ، مجوسی ناراحت شد و از آنجا رفت .

خداوند به ابراهیم علیه السلام وحی کرد : ای ابراهیم تو به مجوسی گفتی اگر قبول

اسلام نکنی حق نداری مهمان من شوی و از غذای من بخوری ، در حالی که هفتاد سال است او کافر می باشد و ما به او روزی و غذا می دهیم ، اگر تو یک شب به او غذا می دادی چه می شد؟

ابراهیم علیه السلام از کرده خود پشیمان شد و به دنبال مجوسی حرکت کرد و پس از جستجو ، او را یافت و با کمال احترام او را مهمان خود نمود .

مجوسی راز جریان را از ابراهیم پرسید ، ابراهیم علیه السلام موضوع وحی خدا را برای او بازگو کرد .

مجوسی گفت : آیا براستی خداوند به من این گونه لطف می نماید؟ حال که چنین است اسلام را به من عرضه کن تا آن را بپذیرم ، او به این ترتیب قبول اسلام کرد . (۵۷)

من به بندگانم مهربانتر از مادر هستم

جوانی بسیار مغرور و از خود راضی بود ، همواره مادرش را رنج می داد ، بی مهری او به مادر به جایی رسید که روزی مادرش را که بر اثر پیری و ضعف ، توان راه رفتن نداشت ، به کول گرفت و بالای کوه بُرد و در آنجا گذاشت ، تا طعمه درندگان بیابان شود ، هنگامی که مادر را در آنجا گذاشت و از بالای کوه سرازیر شد تا به خانه باز گردد ، مادرش در این فکر افتاد مبادا پسر من در مسیر پرتگاه کوه بیفتد و بدنش خراش بردارد و یا طعمه درندگان گردد ! برای پسرش چنین دعا کرد :

خدایا ! پسر من را از طعمه درندگان و از گزند حوادث حفظ کن ، تا به سلامت

به خانه اش باز گردد .

از سوی خداوند به موسی علیه السلام خطاب شد ! ای موسی ! به آن کوه برو و منظره مهر مادری را ببین .

ببین مهر مادر چه ها می کند

جفا دیده اما دعا می کند

موسی علیه السلام به آنجا رفت ، وقتی مهر مادری را دریافت ، احساساتش به جوش و خروش آمد ، که به راستی مادر چقدر
مهربان است ولی به زودی خداوند به او وحی کرد که :

ای موسی ! من به بندگانم مهربانتر از مادر هستم . (۵۸)

دوباره خطاب آمدی بر کلیم

ز سوی خدای غفور و رحیم

که موسی از این مادر دلپیش

منم مهربانتر به مخلوق خویش

ولی حیف کاو خود ستائی کند

ندانسته از من جدائی کند

در عین بدی من از آن دل خوشم

که با توبه ای ناز او می کشم

خدا را باید بیشتر از پدر و مادر خود دوست بداریم

قال الصادق علیه السلام :

(لا یمحض رجل الا یمان بالله حتی یکون الله ا حب ا لیه من نفسه و ا بیه و ا مه و ولده و ا هله و ماله و من الناس کلهم) .

امام صادق علیه السلام فرمود :

ایمان انسان به خدا ناب و خالص نباشد مگر آن که خداوند را از خودش و پدر و مادر و فرزند و زن و مالش و از همه مردم

بیشتر دوست بدارد . (۵۹)

فيما اوحى الله الى داود عليه السلام (يا داود ذكرى للذاكرين و جنتى للمطيعين و زيارتى للمشتاقين و انا خاصه للمطيعين) .

خدای عزوجلّ به داود علیه السلام وحی فرمود :

ای داود ! یاد من

از آن یادکنندگان (من) است و بهشت من از آن فرمانبرداران (من) و دیدارم از آن مشتاقان (من) و من ویژه فرمانبردارانم .
(۶۰)

من محبت خود را پاک از آن تو کردم

قال الامام المهدي عليه السلام : (إِنَّ موسى عليه السلام ناجى ربه بالواد المقدس فقال يا رب إني قد أخلصت لك المحبه منى و غسلت قلبي عن سواك و كان شديد الحب لا- هله فقال الله تبارك و تعالى فَأَخْلَعَ نَعْلَيْكَ أَى انزع حب أهلك من قلبك إن كانت محبتك لى خالصه و قلبك من الميل إلى من سواى مغسولا) .

امام مهدى عليه السلام فرمود :

موسى در وادى مقدّس با خداى خود به راز و نیاز پرداخت و عرض كرد : پروردگارا ! من محبت و دوستى خود را پاك از آن تو كردم و دلم را از جز تو شستم - موسى خانواده اش را زياد دوست مى داشت - پس خداى تعالى فرمود :

(كفشهاى خود را بركن) يعنى اگر محبت تو پاك از آن من است و دلت از هواى جز من شسته است پس محبت خانواده ات را از دل خود بركن . (۶۱)

دل حرم خداست جز او را در آن نشان

و قال الصادق عليه السلام :

(القلب حرم الله فلا تسكن حرم الله غير الله) .

امام صادق عليه السلام فرمود :

دل حرم خداست ، پس جز خدا را در حرم خدا نشان ! (۶۲)

قال رسول الله صلى الله عليه و آله (اللهم انى اسالك حبك و حب من يحبك و العمل الذى يبلغنى حبك اللهم اجعل حبك احب الى من نفسى و اهلى و من الماء البارد) .

در دعائى از رسول گرامى اسلام صلى الله عليه و آله آمده است :

خداوندا ! از تو مى خواهم محبت خود و محبت آن كس

که تو را دوست دارد و کاری که مرا به محبت تو می رساند عطايم فرمایی .

بارخدایا ! محبت خود را در دل من محبوبتر گردان از محبت به خودم و خانواده ام و از آب خنک . (۶۳)

محبت خدا ، برتر از ترس از خدا

قال الصادق عليه السلام : (الْحُبُّ أَفْضَلُ مِنَ الْخَوْفِ) .

امام صادق علیه السلام فرمود :

محبت (خدا) برتر از ترس (از خدا) است . (۶۴)

(المسیح عليه السلام لما سئل عن عمل واحد يورث محبه الله : ابغضوا الدنيا يحييكم الله) .

از حضرت عیسی علیه السلام سؤال شد که چه کاری را انجام دهیم که خداوند ما را دوست بدارد؟

حضرت عیسی علیه السلام در پاسخ فرمود :

(دنیا را دشمن دارید خدا شما را دوست خواهد داشت) . (۶۵)

جز به او دل مشغول نکرده اند

قال الصادق عليه السلام : (طَلَبْتُ حُبَّ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَوَجَدْتُهُ فِي بُغْضِ أَهْلِ الْمَعَاصِي) .

امام صادق علیه السلام فرمود : دوستی خدای عزوجل را جستجو کردم آن را در دشمنی با گنهکاران یافتم . (۶۶)

الصادق عليه السلام : (إِذَا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِنَ الدُّنْيَا سَيِّمًا وَوَجِدَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ وَكَانَ عِنْدَ أَهْلِ الدُّنْيَا كَأَنَّهُ قَدْ خُوِلَطَ وَإِنَّمَا خَالَطَ الْقَوْمَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ فَلَمْ يَسْتَعْلُوا بِغَيْرِهِ) .

هرگاه مؤمن از دنیا کنار بکشد بلند مرتبه گردد و شیرینی محبت خدا را دریابد و نزد دنیاپرستان چون دیوانه جلوه نماید ، در صورتی که شیرینی محبت خدا با آنها در آمیخته است و از این رو ، جز به او ، دل مشغول نکرده اند . (۶۷)

کسانی که خداوند دوستشان دارد

خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید :

(در راه خدا اتفاق کنید و خود را به دست خود به هلاکت نیفکنید و نیکی کنید که خداوند نیکوکاران را دوست دارد) . بقره

(... همانا خداوند توبه کنندگان را دوست دارد و پاکان را (نیز) دوست دارد). بقره: ۲۲۲.

(آری کسی که به پیمان خود وفا کند و پرهیزگاری پیشه نماید، (خدا او را دوست می‌دارد؛ زیرا) خداوند پرهیزگاران را دوست دارد). آل عمران: ۷۶.

(چه بسیار پیامبرانی که مردان الهی فراوانی به همراه آنان جنگ کردند، آنها هیچ‌گاه در برابر آنچه در راه خدا به آنان می‌رسید، سست و ناتوان نشدند (و تن به تسلیم ندادند)؛ و خداوند استقامت

کنندگان را دوست دارد). آل عمران : ۱۴۶ .

(به برکت) رحمت الهی، در برابر آنان مردم نرم (و مهربان) شدی؛ اگر تندخو و سخت دل می بودی از اطراف تو، پراکنده می شدند. پس آنها را ببخش و برایشان آمرزش بخواه و در کارها با ایشان مشورت کن، اما هنگامی که تصمیم گرفتی، قاطع باش و بر خدای توکل کن که خدا توکل کنندگان را دوست دارد). آل عمران : ۱۵۹ .

(آنها بسیار به سخنان تو گوش می دهند تا آن را تکذیب کنند؛ مال حرام فراوان می خورند؛ پس اگر نزد تو آمدند، در میان آنان داوری کن، یا (اگر صلاح دانستی) آنها را به حال خود واگذار. و اگر از آنان صرف نظر کنی، به تو هیچ زیانی نمی رساند؛ و اگر میان آنها داوری کنی، با عدالت داوری کن، که خدا عادلان را دوست دارد). مائده : ۴۲ .

(... خداوند پرهیزگاران را دوست دارد). توبه : ۴ .

(هرگز در آن (مسجد به عبادت) نیست! آن مسجدی که از روز نخست بر پایه تقوا بنا شده، شایسته تر است که در آن (به عبادت) بایستی؛ در آن مردانی هستند که دوست می دارند پاکیزه باشند؛ و خداوند پاکیزگان را دوست دارد). توبه : ۱۰۸ .

(خداوند کسانی را دوست می دارد که در راه او پیکار می کنند، گویی بنایی آهنین اند).

سوره صف : آیه ۴ .

خداوند مزاح و شوخی کننده را دوست دارد

قال الباقر عليه السلام : (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِمَا رَفَّتِ الْمُتَوَحَّدَ بِالْفِكْرِ (الْمُتَخَلَّى بِالْعَبْرَةِ) الْمُتَبَاهِي بِالصَّلَاةِ) .

امام باقر علیه السلام فرمود :

خداوند دوست دارد کسی را که با مردم مزاح و شوخی کند ، امّا سخن زشت به زبان نیاورد و نیز کسی را که اندیشه ای یکتاپرست داشته باشد و کسی را که آراسته به صبر و شکیبایی باشد و کسی را که به نماز خواندن افتخار کند . (۶۸)

خداوند دل غمناک را دوست دارد

قال علی بن الحسین علیه السلام : (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ كُلَّ قَلْبٍ حَزِينٍ وَ يُحِبُّ كُلَّ عَبْدٍ شَكُورٍ) .

امام سجّاد علیه السلام فرمود : خداوند هر دل غمناک و هر بنده سپاسگزار را دوست دارد . (۶۹)

خداوند انسان با حیا و پاکدامن را دوست دارد

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ : (إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُحِبُّ الْحَيَّيَّ الْحَلِيمَ) .

امام باقر علیه السلام فرمود :

خداوند عزوجلّ آدم با حیای خویشندار را دوست دارد . (۷۰)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ : (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْحَيَّيَّ الْحَلِيمَ الْعَفِيفَ الْمُتَعَفِّفَ) .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود :

خداوند انسان با حیای بردبار پاکدامن با مناعت را دوست دارد . (۷۱)

خداوند عزوجلّ سه تن را دوست دارد

قال رسول الله صلى الله عليه و آله : (ثلاثة يحبهم الله عزوجل : رجل قام من الليل يتلو كتاب الله و رجل تصدق صدقه بيمينه يخفيها عن شماله و رجل كان في سريه فانهزم اصحابه فاستقبل العدو) .

رسول گرامی

اسلام صلی الله علیه و آله فرمود :

خدای عزوجل سه تن را دوست دارد :

کسی که نیمه شب برخیزد و کتاب خدا را تلاوت کند .

کسی که با دست راست صدقه دهد و دست چپش آگاه نشود .

و کسی که با سپاهی رفته باشد و همزمانش بگریزند و او با دشمن مقابله کند . (۷۲)

کدام آفریده ات را بیشتر دوست داری ؟

قال رسول الله صلی الله علیه و آله : (يقول الله تبارك و تعالی : إن أحب العباد إلی المتحابون بجلالی المتعلقه قلوبهم بالمساجد المستغفرون بالا سحار أ ولئک إذا أردت بأهل الا رض عقوبه ذکرتهم فصرفت العقوبه عنهم) .

خدای تبارک و تعالی می فرماید :

محبوبترین بندگان نزد من آنهاییند که به خاطر من یکدیگر را دوست دارند ، دلبسته مسجدهایند و سحر گاهان لب به استغفار گشایند ، اینانند که هرگاه بخواهم زمینیان را کیفر دهم به یاد ایشان افتم و از مجازات آنان صرف نظر کنم . (۷۳)

(و فی مناجاه موسی علیه السلام أی رب أی خلقک أحب إلیک قال من إذا أخذت حبیبه سالمی) .

موسی علیه السلام در مناجات با خدا عرض کرد :

خدای من ! کدام آفریده ات را بیشتر دوست می داری ؟

فرمود : آن کس را که چون محبوبش را از او بگیرم با من آشتی باشد . (۷۴)

خداوند فرمود : مردم خانواده مند

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ :

(الْخَلْقُ عِيَالُ اللَّهِ فَأَحَبُّ الْخَلْقِ إِلَيَّ اللَّهُ

مَنْ نَفَعَ عِيَالَ اللَّهِ وَ أَدْخَلَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِ سُورًا .

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود :

مردم نانخورهای خدایند ؛ پس محبوبترین کس نزد خدا آن است که به حال آنها سودمندتر باشد و خانواده ای را خوشحال کند . (۷۵)

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : (الْخَلْقُ عِيَالِي فَأَحَبُّهُمْ إِلَيَّ أَلْفُفُهُمْ بِهِمْ وَ أَسْعَاهُمْ فِي حَوَائِجِهِمْ) .

امام صادق علیه السلام فرمود :

خدای عزوجل فرموده است : مردم خانواده منند ؛ پس محبوبترین آنها نزد من کسی است که به آنان مهربانتر و در راه برآوردن نیازهایشان کوشاتر باشد . (۷۶)

خداوند شاد کردن مسلمان را دوست دارد

قال الباقر عليه السلام : (سئل رسول الله صلى الله عليه و آله أى الاعمال أحب إلى الله قال اتباع سرور المسلم قال وقيل يا رسول الله و ما اتباع سرور المسلم قال شبعه جوعه و تنفيس كربته و قضاء دينه) .

امام باقر علیه السلام فرمود : از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پرسیده شد :

خدای عزوجل کدام کار را بیشتر دوست دارد؟

فرمود : مسلمانی را پیایی شاد کردن .

عرض شد : ای رسول خدا ! منظور از شاد کردن پیایی مسلمان چیست ؟

فرمود : گرسنگیش را برطرف سازی ، اندوهش را بزدایی و قرضش را پردازی . (۷۷)

محبوبترین کارها نزد خداوند

(ثلاثة يحبها الله قلة الكلام و قلة المنام و قلة الطعام ثلاثة يبغضها الله كثرة الكلام و كثرة المنام و كثرة الطعام) .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود :

خداوند سه کار را دوست دارد : کم گویی ، کم خوابی و کم خوری .

سه چیز را نیز دشمن دارد : پرگویی ، پرخوابی ، پرخوری . (۷۸)

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : قَالَ : (مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَيَّ الْمُؤْمِنِ) .

امام باقر علیه السلام فرمود :

هیچ عبادتی نزد خدا محبوبتر از شاد کردن مؤمن نیست . (۷۹)

قال الصادق عليه السلام :

(من اءحبّ الا عمال إلی الله تعالی زیاره قبر الحسین علیه السلام) .

امام صادق علیه السلام فرمود :

یکی از محبوبترین کارها نزد خدای تعالی زیارت قبر حسین علیه السلام است . (۸۰)

قال علی علیه السلام :

(اءحبّ الا عمال إلی الله عزوجل فی الارض الدعاء) .

امام علی علیه السلام فرمود :

محبوبترین کارها نزد خدای عزوجل در زمین ، دعاست . (۸۱)

بار خدایا کدام بنده ات را دوست داری ؟

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَّهُ قَالَ :

أَنِّي أَعْلَمُ مَنْ تُحِبُّ مِنْ عِبَادِكَ فَأُحِبُّهُ فَقَالَ إِذَا رَأَيْتَ عَبْدِي يُكَبِّرُ ذِكْرِي فَأَنَا أَدْنَتْ لَهُ فِي ذَلِكَ وَ أَنَا أُحِبُّهُ

وَ إِذَا رَأَيْتَ عَبْدِي لَا يُدْكُرُنِي فَأَنَا حَاجِبُهُ وَ أَنَا أُعِضُّهُ) .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود :

بارخدایا ! دوست دارم بدانم کدام بنده ات را دوست داری تا من نیز دوستش بدارم ؟

خداوند فرمود : هرگاه دیدی بنده ام بسیار به یاد من است (بدان که) من توفیق این امر را بدو داده ام و دوستش دارم .

و هرگاه دیدی بنده ام به یاد من نیست من او را از این کار محروم کرده ام و دشمنش داشته ام . (۸۲)

هرگاه خدا بنده ای را دوست بدارد...

قال الصادق علیه السلام :

(إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا أَلْهَمَهُ الطَّاعَةَ وَ أَلْزَمَهُ الْقِنَاعَةَ وَ فَهَّمَهُ فِي الدِّينِ وَ قَوَاهُ بِالْيَقِينِ فَكَتَفَى بِالْكَفَافِ وَ اِكْتَسَى بِالْعَفَافِ وَ إِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبَ إِلَيْهِ الْمَالَ وَ بَسَطَ لَهُ وَ أَلْهَمَهُ دُنْيَاهُ وَ وَكَلَهُ إِلَى هَوَاهُ فَرَكِبَ الْعِنَادَ وَ بَسَطَ الْفُسَادَ وَ ظَلَمَ الْعِبَادَ) .

امام صادق علیه السلام فرمود :

هرگاه خدای تعالی بنده ای را دوست بدارد به او اطاعت خود را الهام فرماید ، قناعت را پیشه او کند ، در دین فقیه و آگاهش گرداند ، جانش را با یقین نیرو بخشد ، با کفاف زندگیش را بگذراند و جامه عفت بر او بپوشاند .

و هرگاه خداوند بنده ای را دشمن دارد او را مال دوست گرداند ، آرزوهایش را دراز کند ، دنیا را به ذهن او افکند ، او را به خواهشهای نفسش واگذارد ، پس بر مرکب عناد بنشیند و بساط تبهکاری را بگستراند و بر بندگان ستم روا دارد . (۸۳)

نشانه خدادوستی انسان

خداوند عزوجل می فرماید :

(بگو : اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خداوند دوستتان بدارد و گناهانتان را ببخشد و خداوند آمرزنده و مهربان است) . (۸۴)

قال علی علیه السلام : (إِنَّ مِنْ أَحَبِّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَيْهِ عَبْدًا أَعَانَهُ اللَّهُ عَلَى نَفْسِهِ فَاسْتَشْعَرَ الْحُزْنَ وَ تَجَلَّبَبَ الْخَوْفَ فَزَهَرَ مَصْبَاحُ الْهَدَى فِي قَلْبِهِ) .

امام امیرالمؤمنین علی علیه السلام فرمود :

همانا یکی از محبوبترین بندگان خدا نزد او بنده ای است که خداوند او را در

پیکار با نفسش یاری کرده است ؛ پس ، جامه زیرینش اندوه است و جامه روینش ترس (از خدا) و چراغ هدایت در دلش فروزان است . (۸۵)

هر دل‌داده ای با دلدار خود خلوت کند

عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ :

اللَّهُ بِهِ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ لَهُ يَا ابْنَ عِمْرَانَ كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي فَإِذَا جَنَّهُ اللَّيْلُ نَامَ عَنِّي أَلَيْسَ كُلُّ مُحِبِّ يُحِبُّ خَلْوَةَ حَبِيبِهِ هِيَ أَنَا يَا ابْنَ عِمْرَانَ مُطَّلِعٌ عَلَيَّ أَحِبَّائِي إِذَا جَنَّهُمُ اللَّيْلُ حَوَّلْتُ أَبْصَارَهُمْ فِي قُلُوبِهِمْ وَ مَثَلْتُ عُقُوبَتِي بَيْنَ أَعْيُنِهِمْ يُخَاطِبُونِي عَنِ الْمَشَاهِدَةِ وَ يُكَلِّمُونِي عَنِ الْحُضُورِ

امام صادق علیه السلام فرمود :

خداوند به موسی علیه السلام وحی فرمود :

دروغ می گوید آن کس که گمان برد مرا دوست دارد اما چون شب فرا رسد چشم از عبادت من فرو بندد . مگر نه این است که هر دل‌داده ای دوست دارد با دلدار خود خلوت کند؟! هان! ای پسر عمران ، چون شب شود من متوجه دوستداران خود شوم و دیده دلشان را بکشایم و کیفرم را در برابر چشمانشان مجسم کنم و با من گفتگو کنند چنان که گویی مرا می بینند و در حضور خودم با من سخن می گویند . (۸۶)

دل‌داده خدا مخلصترین بنده خداست

قال الصادق عليه السلام : (حَبَّ اللَّهُ إِذَا أَضَاءَ عَلَى سِرِّ عَبْدٍ أَوْ خَلَاهُ عَنِ كُلِّ شَاغِلٍ وَ كُلِّ ذَكَرٍ سِوَى اللَّهِ عِنْدَ ظَلَمِهِ وَ الْمُحِبُّ أَوْ خَلَصَ النَّاسَ سِرًّا لِلَّهِ وَ أَصَدَقَهُمْ قَوْلًا وَ أَوْفَاهُمْ عَهْدًا) .

امام صادق علیه السلام فرمود :

نور محبت خدا هر گاه بر درون بنده ای بتابد او را از هر مشغله دیگری تهی گرداند . هر یادی جز خدا تاریکی است . دل‌داده خدا مخلصترین بنده خداست و راستگوترین مردمان و وفادارترین آنها به عهد و پیمان . (۸۷)

عشق خدا آتشی است که ...

قال أمير المؤمنين عليه السلام :

(حَبَّ اللَّهُ نَارٌ لَا يَمُرُّ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا احْتَرَقَ وَ نُورٌ اللَّهُ لَا يَطَّلِعُ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا أَضَاءَ) .

امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمود :

عشق خدا آتشی است که در هر چه بیفتد بسوزاند و نور خدا به هر چه نزدیک شود فروزانش کند . (۸۸)

هر عاشقی برای دیدن معشوق خود بکوشد

(أوحى الله إلی داود علیه السلام یا داود من أحب حبیباً صدق قوله و من رضی بحبیب رضی فعله و من وثق بحبیب اعتمد علیه و من اشتاق إلی حبیب جد فی السیر إلیه) .

خدای تعالی به داود علیه السلام وحی فرمود :

ای داود ! هر کس محبوبی را دوست بدارد سخنش را باور کند و هر که از محبوبی خوشش آید کرده های او نیز در نظرش پسندیده آید و هر که به محبوبی اعتماد داشته باشد به او تکیه کند و هر که شیفته محبوبی باشد برای دیدن او

دل خدا دوست

قال امیر المؤمنین علی علیه السلام :

(القلب المحب لله يحب كثيرا النصب لله و القلب اللاهی عن الله يحب الراحة فلا- تظن یا ابن آدم إنك تدرک رفعه البر بغير مشقه فإن الحق ثقیل مر) .

امام علی علیه السلام فرمود :

دلِ خدادوست ، رنج و سختی در راه خدا را بسیار دوست می دارد و دل بی خبر از خدا ، راحت طلب است .

پس ، ای پسر آدم ! گمان مبر که بی رنج و سختی به مقام رفیع نیکوکاری دست یابی ؛ زیرا که حق سنگین و تلخ است . (۹۰)

هدیه ای که خدای عالم به مشتاقان خود می دهد

أوحى الله إلی بعض الصدیقین أن لی عبادا من عبیدی یحبونی و أحبهم و یشتاقون إلی و أشتاق إلیهم و یذکرونی و أذکرهم

خدای تعالی به یکی از صدیقان وحی فرمود :

مرا بندگانی است که دوستم دارند و من دوستشان دارم ، مشتاق منند و من مشتاق آنانم ، به یاد منند و من به یاد آنانم . . .
کمترین چیزی که به ایشان می دهم سه چیز است :

اول : پرتوی از نور خود را در دلهایشان می افکنم که بدان سبب از من خبردار می شوند چنان که من از آنان خبر دارم .

دوم : اگر آسمانها و زمینها و هر آنچه در آسمانها و زمینهاست در ترازوهای آنها باشد در برابر ارزش آنها کم می بینم .

سوم : به آنان روی می آورم و کسی که من به او روی آورم آیا فکر می کنی

کسی می داند که چه می خواهیم به او بدهم؟! (۹۱)

مهر همه برای خدا

(و روی أنه صلى الله عليه وآله سلم عليه غلام دون البلوغ و بش له و تبسم فرحا بالنبى صلى الله عليه وآله فقال له أ تحبني يا فتى فقال إى و الله يا رسول الله فقال له مثل عينيك فقال أ كثر فقال مثل أ بيك فقال أ كثر فقال مثل أ مك فقال أ كثر فقال مثل نفسك فقال أ كثر و الله يا رسول الله فقال أ مثل ربك فقال الله الله الله يا رسول الله ليس هذا لك و لا لا حد فإ نما أ حبيتك لحب الله فالتفت النبى إلى من كان معه و قال هكذا كونوا أ حبوا الله لا حسانه إ ليكم و إ نعامه عليكم و أ حبونى لحب الله) .

پسری بر پیامبر اسلام سلام نمود و از دیدن پیامبر شاد گشته بود پیامبر به وی فرمود : ای پسر آیا تو مرا دوست داری؟

عرض کرد : آری بخدا قسم .

حضرت فرمود : مانند دو چشمت مرا دوست داری؟

عرض کرد : بیشتر دوست دارم .

فرمود : بمانند پدرت مرا دوست داری؟

عرض کرد : بیشتر ،

فرمود : مانند مادرت مرا دوست داری؟

عرض کرد بیشتر ،

فرمود : مانند خودت مرا دوست داری؟

عرض کرد بیشتر ،

فرمود : آیا مانند خدا مرا دوست داری؟

عرض کرد : ای پیامبر الله الله الله که بمانند خدا شما یا دیگری را دوست بدارم من که شما را دوست می دارم برای خداست .

پس پیامبر صلی الله علیه و آله به همراهان خود فرمود: (هكذا كونوا احبوا لله لاحسانه اليكم و انعامه عليكم و احبوني لحب الله
) ، اینچنین باشید خداوند را بر نعمت ها و نیکی هایش بر شما ، دوست بدارید و مرا بدوستی خدا دوست بدارید . (۹۲)

گشت وارد بر پیامبر کودکی

کودکی با عقل و فهم و زیرکی

مصطفی بنمود از وی این سؤال

دوست می داری مرا ، ای خوردسال ؟

گفت : آری ای رسول محترم

خاک پای تو بود تاج سرم

گفت : آیا بیشتر ای خوش لقا

دیدگانت دوست داری یا مرا؟

گفت : ای رشک رخت شمس و قمر

دارم از دیدگانم دوست تر

گفت : باب و مادرت ای نیکخو

دوست تر داری و یا ما را ، بگو؟

گفت : باب و مادرم قربان تو

جانشان بادا فدای جان تو

بار دیگر گفت ختم انبیاء

مهربانتر با منی ، یا با خدا؟

گفت : الله الله ای فخر بشر

از تو می دارم خدا را دوست تر

من ترا بهر رضای کردگار

دوست دارم از دل و جان دوستدار

رو به اصحاب آن امین وحی ها

کرد ، گفتا : از ره مهر و وفا

در حقیقت دوستی اینست ، این

هان شما هم دوست داریدم چنین

احمد جام

تورا به غفلت نگرفتم

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود : خداوند عزوجلّ می فرماید :

ای فرزند آدم ! . . . بواسطه بد گمانیت به من ، از رحمتم ناامید نشدی پس وظیفه ات شکرگزاری از من است و با بیان کردن مطالب از طرف انبیاء با

تو اتمام حجت شده است .

بواسطه نافرمانیت ، من بر تو سلطه می یابم . و بخاطر نیکی و احسانت ، در نزد من اجر نیکویی داری . من همواره تو را هشدار داده و در غفلت قرار نداده ام تکلیفی بالاتر از توانت بر دوش نهاده ام و امانت الهی را به اندازه قدرتت بر تو بار کرده ام . برای خویش از تو راضی شدم به آنچه که تو از آن به من راضی شدی . من هرگز تو را به آنچه که کرده ای ، عذاب نمی کنم . (۹۳)

یوسف و محبت

عن أبي الحسن الرضا عليه السلام قال :

(قال السجّان ليوسف إني لا حبك فقال يوسف ما أصابني إلا من الحب إن كان خالتي أحتبني سرقتني وإن كان أبي أحتبني فحسدوني إخوتي وإن كانت امرأة العزيز أحتبني فحبستني . . .) .

امام هشتم فرماید : زندانیان به یوسف علیه السلام گفتند : ما تو را دوست می داریم .

یوسف علیه السلام فرمود : آنچه وارد شد بر من ، نبود مگر از محبت و دوستی ، خاله من مرا دوست داشت دزدیدند مرا و پدر من به من محبت پیدا کرد برادران بر من رشک و حسد بردند همسر عزیز به من محبت پیدا کرد مرا به زندان افکند . (۹۴)

طعنه شیطان

همانا شیطان عرض کرد :

بارالها بندگان تو ، دوست می دارند تو را و نافرمانیت کنند و دشمن می دارند مرا و فرمانبری من کنند؟

پس جواب آمد من عفو کنم فرمانبری آنان را از تو به خاطر دشمنی که با تو دارند ، و ایمان آنان را می پذیرم اگر چه مرا فرمانبری نکردند به دوستی که با من دارند . (۹۵)

عاشق دلداده را در دل بجز دلدار نیست

نقش بر لوح ضمیرش غیر نام یار نیست

تا به کی در کوچه و بازار جوئی یار را

یار ما را مسکن اندر کوچه و بازار نیست

عکس جانان را کجا بینی تو در مرآت دل

گر تو را آئینه دل پاک از زنگار نیست

بگذر از سودای وصل و لاف از عشقش مزین

تا تو

را بر سر به جز فکر سر و دستار نیست
کی تواند دید حسن طلعت دلدار را
آنکه باشد دیده اش بیدار و دل بیدار نیست
از گلستان وصالش کی گلی آرد بکف
هر که در گلزار وصلش خوار همچون خار نیست
با هزاران جلوه خورشید رخسارش هنوز
چشم چون خفاش غافل قابل دیدار نیست
هیچ داند از چه پنهان است در عین ظهور
علت پنهانیش جز کثرت اظهار نیست
یار را تا چند جوئی قدسیا در هر دیار
در دیار عشق غیر از یار ما دیار نیست

پی نوشتها

۱- مناجات المحبین .

۲- و أنت الذی أزلت الایار عن قلوب أعبائک حتی لم یحبوا سواک و لم یلجئوا إلی غیرک أنت المونس لهم حیث أوحشتهم العوالم و أنت الذی هدیتهم حیث استبانت لهم المعالم ما ذا وجد من فقدک و ما الذی فقد من وجدک لقد خاب من رضی دونک بدلابحار الانوار: ۹۵/۲۲۶ أعمال خصوص یوم عرفه و لیلتها

۳- شعراء: آیه ۸۹.

۴- میزان الحکمه : ۱۰/۴۹۸۴.

۵- بحار الانوار: ج ۶۷، ص ۲۶. باب ۴۳، حب الله تعالی ...

۶- (... یا حییبی ! انا اراءفُ بعبادی منک ، فاذا کرهت کشف عیوبهم عند غیرک ، فانا اکره کشفها عندک ایضا. فأحاسبهم و وحدی ، بحیث لا یطلع علی عثراتهم غیری).

٧-بحارالانوار: ج ١٢، ص ٣٨٠. باب ١١، قصص شعيب ...

٨-مجموعه ورام : ج ١، ص ٢٢٣. نمونه معارف اسلام : ج ٤، ص ١١٨.

٩-قصص الانبياء: ١٦١/١٧٩.

١٠-قصص الانبياء: ٢٠٥/٢٦٦.

١١-بحارالانوار: ج ٤١، ص ٢٩٣. لثالى الاخبار: ص ٧. نمونه معارف اسلام : ج ٤، ص ؟.

١٢-نمونه معارف اسلام : ج

٤، ص ١٢٠ .

١٣-نمونه معارف اسلام : ج ٤، ص ١٢٢ .

١٤-بحار الانوار: ٩٥/٤٦٧ . ميزان الحكمة : ح ٣١٣٢ .

١٥-مستدرک الوسائل : ج ١٨، ص ٤١٩ .

١٦-مستدرک الوسائل : ج ٥، ص ١٦٣ .

١٧-کافی : ج ٢، ص ٧١ .

١٨-بحار الانوار: ج ٣، ص ١٢ .

١٩-بحار الانوار: ج ٣، ص ١ .

٢٠-مستدرک الوسائل : ج ١٥، ص ١١٤ .

٢١-کافی : ج ٤، ص ٢١٤ .

٢٢-کافی : ج ٢، ص ٦١ .

٢٣-کافی : ج ٢، ص ٦١ .

٢٤-بحار الانوار: ج ٧٩، ص ١٤٣ .

٢٥-بحار الانوار: ج ١٨، ص ٣٥٢ .

٢٦-مستدرک الوسائل : ج ١٥، ص ٢٢٩ .

٢٧-بحار الانوار: ج ١٠٠، ص ٢١ .

٢٨-بحار الانوار: ج ٧٥، ص ٤٥٢ .

٢٩-وسائل الشيعه : ج ١٦، ص ٧٤ .

٣٠-وسائل الشيعه : ج ١٦، ص ٦٠ .

٣١-إرشاد القلوب : ج ١، ص ١١١ .

- ۳۲-بحارالانوار: ج ۶، ص ۷.
- ۳۳-بحارالانوار: ج ۵، ص ۱۰۴.
- ۳۴-کافی: ج ۲، ص ۲۴۶.
- ۳۵-کافی: ج ۲، ص ۴۴۹.
- ۳۶-به اندازه بازو از آرنج تا انگشتان.
- ۳۷-به اندازه کشش هر دو دست.
- ۳۸-مستدرک: ج ۵، ص ۲۹۸.
- ۳۹-بحارالانوار: ج ۷۴ ص ۴۲.
- ۴۰-بحارالانوار: ج ۱۱، ص ۳۲۹.
- ۴۱-بحارالانوار: ج ۱۲، ص ۶۰.
- ۴۲-علل الشرایع: ج ۱، ص ۵۹.
- ۴۳-مستدرک الوسائل: ج ۲، ص ۹۴. و بحارالانوار: ج ۶، ص ۱۲۷.
- ۴۴-جامع الاخبار: ص ۱۲۸.
- ۴۵-کافی: ج ۲، ص ۳۵۲.
- ۴۶-بحارالانوار: ج ۳۹، ص ۲۵۳.
- ۴۷-کافی: ج ۲، ص ۴۴۴.
- ۴۸-کافی: ج ۲، ص ۶۰.
- ۴۹-بحارالانوار: ج ۱۴، ص ۴۲.
- ۵۰-صحیح بخاری: ج ۸، ص ۹ - صحیح مسلم: ج ۸، ص ۹۷.

الشارعين : ص ٦٤١.

٥٢-مجموعه ورام : ج ٢، ص ١٢١. كيميای محبت : ص ١٧٢.

٥٣-مستدرک : ج ١٢، ص ٤٢ و غررالحکم : ١٤١.

٥٤-مستدرک : ج ١٢، ص ٤١ و غررالحکم : ١٤١.

٥٥-تنبيه الخواطر: ١/١٤٦. كيميای محبت : ص ١٧٣.

٥٦-كيميای محبت : ص ٦٢.

٥٧-قصص الله : ج ١، ص ٢٠ به نقل از محجه البيضاء: ج ٧، ص ٢٦٦.

٥٨-سرگذشتهای عبرت انگیز: ص ٢٥٢.

٥٩-بحارالانوار: ج ٦٧، ص ٢٤. باب ٤٣، حب الله تعالى ...

٦٠-بحارالانوار: ج ١٤، ص ٤٠. باب ٣، ما أوحى إليه عليه السلام .

٦١-بحارالانوار: ج ٥٢، ص ٨٣. باب ١٩، خبر سعد بن عبد الله و رؤيته .

٦٢-بحارالانوار: ج ٦٧، ص ٢٥. باب ٤٣، حب الله تعالى

٦٣-كنز العمال : ٣٧١٨ و ٣٧٩٤. ميزان الحكمه : ح ٣٠٩٣ .

٦٤-كافی : ج ٨، ص ١٢٨.

٦٥-تنبيه الخواطر: ١/١٣٤ .

٦٦-مستدرک الوسائل : ج ١٢، ص ١٧٣. ١٠١، باب نوادر ما يتعلق بأبواب جهاد.

٦٧-كافی : ج ٢، ص ١٣٠. باب ذم الدنيا و الزهد فيها ...

٦٨-وسائل الشيعة : ج ١٢، ص ١١٩. ٨٣، باب كراهه كثره المزاح و الضحك .

٦٩-كافی : ج ٢، ص ٩٩. باب الشكر ...

٧٠-كافی : ج ٢، ص ١١٢. باب الحلم ... ص ١١١.

٧١-همان .

٧٢-كنز العمال : ٤٣٢٥٦. ميزان الحكمة : ش ٣١١٢ .

٧٣-بحارالانوار: ج ٨٠، ص ٣٦٩. باب ٨، فضل المساجد و أحكامها و آداب .

٧٤-بحارالانوار: ج ٧٩، ص ٩٠. باب ١٦، التعزیه و المأتم و آدابهما.

٧٥-كافي : ج ٢، ص ١٦٤. باب الاهتمام بأمر المسلمين و النصی .

٧٦-كافي : ج ٢، ص ١٩٩. باب السعی فی حاجه

المؤمن من ...

٧٧-بحارالانوار: ج ٧١، ص ٢٨٣. باب ٢٠، قضاء حاجه المؤمن .

٧٨-مجموعه ورام : ج ٢، ص ١٢١. الجزء الثانى

٧٩-كافى : ج ٢، ص ١٨٨. باب إدخال السرور على المؤمن ...

٨٠-كامل الزيارات : ١٤٦.

٨١-مكارم الاخلاق : ٢/٩/١٩٨٥.

٨٢-مستدرک الوسائل : ج ٥، ص ٢٩٣، باب استحباب كثرة الذكر بالليل و ...

٨٣-بحارالانوار: ج ١٠٠، ص ٢٦، باب ٢ .

٨٤-آل عمران : آيه ٣١.

٨٥-بحارالانوار: ج ٢، ص ٥٦. باب ١١، صفات العلماء و أ صنفهم ...

٨٦-وسائل الشيعة : ج ٧، ص ٧٧، باب استحباب الدعاء فى الليل

٨٧-بحارالانوار: ج ٦٧، ص ٢٣، باب ٤٣ - حب الله تعالى ...

٨٨-بحارالانوار: ج ٦٧، ص ٢٣، باب ٤٣ .

٨٩-بحارالانوار: ج ٧٤، ص ٤٢، باب ٢ .

٩٠-مجموعه ورام : ج ٢، ص ٨٧ .

٩١-بحارالانوار: ج ٦٧، ص ٢٦، باب ٤٣ .

٩٢-إرشادالقلوب : ج ١، ص ١٦١، الباب التاسع و الاربعون .

٩٣-بحارالانوار: ج ٥، ص ٩٣ .

٩٤-بحارالانوار: ج ١٢، ص ٢٤٧، باب ٩ .

٩٥-نمونه معارف اسلام : ج ٤، ص ١٢٧ بنقل از بحرانی : ج ٣، ص ٣٢٣.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

خانه کتاب

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹